

**T.C.
DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
(HATAY, KAHRAMANMARAŞ, OSMANİYE)**

**2022 YILI
ÇALIŞMA PROGRAMI**

Ocak, 2022

İçindekiler

YÖNETİCİ ÖZETİ	7
1. GİRİŞ	8
2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR	9
2.1. İmalat Sanayinde Verimliliğin Artırılması ve Teknolojik Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı	9
a. Amaç	9
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	9
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	12
d. Proje ve Faaliyetler	14
e. Program Süresi, Zaman Planlaması ve Faaliyet Bütçesi	21
f. İzleme ve Değerlendirme	23
2.2. Destinasyon Yönetimi Odaklı Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı	24
a. Amaç	24
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	24
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	27
d. Proje ve Faaliyetler	28
e. Program Süresi, Zaman Planlaması ve Faaliyet Bütçesi	30
f. İzleme ve Değerlendirme	31
2.3. Seracılık Uygulamalarının Yaygınlaştırılması Sonuç Odaklı Programı	32
a. Amaç	32
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	32
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	34
d. Proje ve Faaliyetler	35
e. Program Süresi, Zaman Planlaması ve Faaliyet Bütçesi	38
f. İzleme ve Değerlendirme	39
3. KURUMSAL GELİŞİM	40
a. Faaliyetler	40
b. Program Süresi, Zaman Planlaması ve Faaliyet Bütçesi	43
4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI	45
4.1. Güvenli ve Kaliteli Yer Fıstığı Üretimi İçin Sürdürülebilir Tekniklerin Geliştirilmesi Projesi	45
a. Amaç	45
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	45
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	45
d. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon	45
e. İzleme ve Değerlendirme	45
4.2. Hatay Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Çalıştayı	45
a. Amaç	45
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	45
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	46
d. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon	46
e. İzleme ve Değerlendirme	46
4.3. Ön Fizibilite Raporu Çalışmaları	46
a. Amaç	46
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	46
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	47
d. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon	47
e. İzleme ve Değerlendirme	47
4.4. Sektörel ve Tematik Araştırma ve Analiz Çalışmaları	47
a. Amaç	47
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	47
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	47

d.	Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon	47
e.	İzleme ve Değerlendirme	48
4.5.	Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Yönelik Çalışmalar	48
a.	Amaç	48
b.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	48
c.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri	48
d.	Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon	48
e.	İzleme ve Değerlendirme	48
4.6.	İş ve Yatırım Ortamını İyileştirmeye Yönelik Çalışmalar	48
a.	Amaç	48
b.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	49
c.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri	49
d.	Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon	49
e.	İzleme ve Değerlendirme	49
4.7.	Güdümlü Proje Desteği	49
a.	Amaç	49
b.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	49
c.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri	50
d.	Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon	50
e.	İzleme ve Değerlendirme	50
4.8.	Fizibilite Desteği Programı	50
a.	Amaç	50
b.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	50
c.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri	50
d.	Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon	50
e.	İzleme ve Değerlendirme	50
4.9.	Teknik Destek Programı	50
a.	Amaç	50
b.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	50
c.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri	51
d.	Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon	51
e.	İzleme ve Değerlendirme	51
4.10.	Devam Eden Destek Programları	51
5.	SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	53
6.	EKLER	54
	EK-B Ön Fizibilite Konusu Proje Önerileri Listesi	54
	Ek-D Düzenlenecek Etkinlikler	56
	Ek-E Yapılacak Araştırmalar, Analizler, Stratejiler ve Raporlar	60
	Ek-F Yapılacak Program Sonrası Değerlendirme ve/veya Etki Analizi Çalışmaları	62
	Ek-G Kaynak Verimliliği Faaliyetleri	63

Tablolar

Tablo 1. Verimlilik SOP Faaliyetleri Sonuç ve Çıktı Göstergeleri	12
Tablo 2. Verimlilik SOP Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	21
Tablo 3. Destinasyon SOP Faaliyetleri Sonuç ve Çıktı Göstergeleri.....	27
Tablo 4. Destinasyon SOP Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	30
Tablo 5. Sera SOP Sonuç ve Çıktı Göstergeleri.....	34
Tablo 6. SERA SOP Program Süresi ve Zaman Planlaması	38
Tablo 7. Kurumsal Gelişim Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	42
Tablo 8. Kurumsal Gelişim Program Süresi ve Zaman Planlaması	43
Tablo 9. Önceki Yıllardan Devam Eden Programlar	51
Tablo 10. Yerel Kalkınma Fırsatları Program Süresi, Zaman Planlaması ve Faaliyet Bütçesi.....	52

Şekiller

Şekil 1. Seçilmiş Mesleki Eğitim Alanlarında Mezunların Alanları Dışında Çalışma Oranları	16
---	----

Kısaltmalar

AB	Avrupa Birliği
Ar-ge	Araştırma ve geliştirme
AYMOD	Uluslararası Ayakkabı Moda Fuarı
CMDP	Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı
ÇKA	Çukurova Kalkınma Ajansı
DOĞAKA	Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı
DYO	Destinasyon Yönetim Organizasyonu
ERP	Enterprise Resource Planning / Kurumsal Kaynak Planlaması
Fam Trip	Tanıtım Gezisi
FRIT	Türkiye'deki Mülteciler İçin AB Mali Yardım Programı
GİB	Gelir İdaresi Başkanlığı
ILO	International Labour Organization / Uluslararası Çalışma Örgütü
IPA	Instrument for Pre-accession Assistance / Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
PYB	Program Yönetimi Birimi
SDP	Sektörel Destekler ve Programlama Birimi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SKD	Sınırdaki Karbon Düzenlemesi
SOGEF	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı
SOP	Sonuç Odaklı Program
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TESFED	Türkiye Esport Federasyonu
TFV	Toplam Faktör Verimliliği
TGB	Teknoloji Geliştirme Bölgesi
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TRIZ	Yaratıcı Problem Çözme Teorisi
TSO	Ticaret ve Sanayi Odası
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜRKONFED	Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization / Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
UNWTO	Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü
YDO	Yatırım Destek Ofisi
YOİKK	Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA) TR63 Bölge Planı (2014-2023) hedef ve önceliklerine yönelik faaliyetler gerçekleştirmektedir. Kalkınma ajanslarının faaliyetlerine temel oluşturmak üzere sonuç odaklı programlama benimsenmiş olup ajans çalışma programı, bölge planında yer alan “Nitelikli insan kaynağı ve gelişmiş altyapı olanakları ile rekabet gücü ve yaşam kalitesi yüksek bölge” vizyonu çerçevesinde hazırlanmıştır. Buna göre DOĞAKA tarafından;

1. İmalat Sanayinde Verimliliğin Artırılması ve Teknolojik Dönüşüm
2. Destinasyon Yönetimi Odaklı Turizmin Geliştirilmesi
3. Seracılık Uygulamalarının Yaygınlaştırılması

sonuç odaklı programları tasarlanmıştır.

İmalat Sanayinde Verimliliğin Artırılması ve Teknolojik Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı (Verimlilik SOP) kapsamında TR63 Bölgesi sanayi üretiminde ar-ge, yenilik ve verimlilik uygulamaları, mesleki eğitimin geliştirilmesi, kurumsallaşma düzeyinin artırılması ve dijital teknolojilerin yaygınlaştırılması yoluyla katma değer ve rekabetçiliğin artırılması amaçlanmaktadır. Destinasyon Yönetimi Odaklı Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (Destinasyon SOP) ile bölgede paydaşlar arasında işbirliği ve koordinasyonun geliştirilerek turizm geliri ile katma değerinin artırılması ve bütünsel turizm yönetiminin sağlanması amaçlanmıştır. Seracılık Uygulamalarının Yaygınlaştırılması Sonuç Odaklı Programı (Sera SOP) ile örtü altı üretim konusunda farkındalığın artırılması, mevcut seraların modernize edilmesi ve kurulu sera alanlarının artırılması yoluyla bölgede katma değerli tarımsal üretimin artırılması amaçlanmıştır. Kurumsal gelişim çalışmaları ile rutin faaliyetlerin gerçekleştirilmesinin yanı sıra, ajansın fiziki, beşeri, teknolojik ve kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Son olarak Yerel Kalkınma Fırsatları çalışmaları kapsamında sektörel ve tematik araştırma ve analiz çalışmalarının gerçekleştirilmesi, bölgemizde yaşayan Suriyelilere yönelik dil, mesleki beceri vb. alanlarda eğitimler düzenlenmesi, güdümlü proje fikirlerinin hayata geçirilmesi ve teknik destek ve fizibilite desteği programlarının uygulanması planlanmıştır.

2021 yılı içerisinde Verimlilik SOP kapsamında Kahramanmaraş Kadın Ayakkabıcılığı Değer Zinciri Analizi çalışması tamamlanmış, verimlilik eğitimleri ve enerji verimliliği semineri düzenlenmiş, özel sektöre yönelik teknik destek programı ve 2022 Yılı Osmaniye İli Gıda Sanayisinin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı ilan edilmiş, Kaynak Teknolojileri Mükemmeliyet Merkezi Güdümlü Projesi ile sözleşme imzalanmış, Kireçlik Yarma Sistemi Ortak Üretim Tesisi ile Çağlayancerit Ceviz İşleme ve Paketleme Tesisi Güdümlü Projelerinde yapım işi ve mal alımı ihaleleri gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Kahramanmaraş Metal Mutfak Eşyası Test Analiz ve Ar-ge Merkezi Güdümlü Projesi ve Kahramanmaraş Yalın Üretim Merkezi Projelerinin güdümlü bilgi formu hazırlıkları sürdürülmüştür.

Destinasyon SOP kapsamında il bazlı destinasyon yönetim organizasyonlarının kurulması öngörülmüş olup Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu yapılarının oluşturulması ile birlikte ajans tedbirlerinin söz konusu yapılar vasıtasıyla gerçekleştirilmesi planlanmıştır. 2021 yılında bölge tanıtım çalışmaları kapsamında tanıtım filmleri hazırlanmış, 5 üründe coğrafi işaret tescili gerçekleştirilmiş, Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Küçük Ölçekli Altyapı Programı kapsamında 15, Turizmin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programında ise 10 proje başarılı olarak ilan edilmiştir.

Sera SOP kapsamında bölgemizde sera OSB’lerin kurulmasına yönelik gerçekleştirilen çalışmalara katılım sağlanmış, seracılık eğitimleri ve sera danışmanlığı çalışmaları için teknik şartnameler hazırlanmıştır.

Kurumsal gelişim çalışmaları kapsamında kurum içi hizmetlerin sürdürülmesine yönelik ajansın rutin çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Yerel kalkınma fırsatları kapsamında Güvenli ve Kaliteli Yer Fıstığı Üretimi İçin Sürdürülebilir Tekniklerin Geliştirilmesi Projesi çerçevesinde TÜBİTAK ve Migros işbirliğinde Osmaniye Yer Fıstığı Çalıştayı gerçekleştirilmiş, proje havuzunda yer alan ve Sanayi ve

Teknoloji Bakanlığı tarafından uygun bulunan konulara yönelik ön fizibiliteler hazırlanmış, GAPSHOES ve AYMOD ayakkabı fuarlarına katılım sağlanmıştır.

1. GİRİŞ

DOĞAKA, 25.07.2009 tarih ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuş ve 2010 yılı içerisinde faaliyetlerine başlamıştır. Ajans, faaliyetlerini Hatay il merkezindeki ana hizmet binası ile Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye il merkezlerindeki yatırım destek ofislerinde yürütmektedir. Ajans faaliyet ve hizmetlerinin yürütülmesinde genel sekreter vekili, 26 uzman personel, 8 destek personeli ve 19 yardımcı hizmetler personeli olmak üzere toplam 54 personel görev yapmaktadır. Ajansın hizmet ve faaliyetlerinde, 1 adedi makam aracı olmak üzere 3 binek araç ve 1 minibüs ajans merkezinde ve 1'er adet binek araç Kahramanmaraş ve Osmaniye yatırım destek ofislerinde olmak üzere toplam 6 adet araç kullanılmaktadır.

Ajans merkez binası ve yatırım destek ofislerinde yürütülmekte olan hizmet ve faaliyetlerde bilgi ve teknoloji kaynaklarının maksimum seviyede kullanılmasına özen gösterilmektedir. Ajansta görevli uzman personele ve destek personeline masaüstü veya dizüstü bilgisayar tahsis edilmiş ve her birime gerekli görülen hizmetler için yedek bilgisayar temin edilmiştir. Hizmet ve faaliyetler için yeteri kadar yazıcı, faks, güç kaynağı, projeksiyon cihazı, tarayıcı, dijital fotoğraf makinesi, ses sistemi gibi araçlar kullanılmaktadır. Ayrıca ajans toplantı salonunda kurulu video konferans sistemi ile ajans merkezi ile yatırım destek ofisleri arasında görüntülü konferans yapılabilmektedir.

Ajans yönetim kurulu; Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinin valileri, Hatay ve Kahramanmaraş büyükşehir belediye başkanları ile Osmaniye belediye başkanı, Osmaniye il genel meclisi başkanı ve bölge illerinin ticaret ve sanayi odası başkanlarından oluşmaktadır. Ajans yönetim kurulu başkanlığı, il valilileri arasında birer yıllık dönemlerle dönüşümlü olarak yürütülmekte olup 2021 yılı Temmuz ayından itibaren Hatay Valisi Sn. Rahmi DOĞAN tarafından yürütülmektedir.

2022 Yılı Öncelikleri

DOĞAKA, 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 184. maddesinde "Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle Cumhurbaşkanınca belirlenen politikalarla uyumlu olarak, bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, gelişmenin sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak" olarak belirlenen amaçlar doğrultusunda; Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinden oluşan faaliyet bölgesinde bu temel görevi icra etmek üzere TR63 Bölge Planı'nı (2014-2023) hazırlamıştır.

Bölge planı öncelikleri göz önüne alınarak hazırlanan çalışma programı;

"Nitelikli insan kaynağı ve gelişmiş altyapı olanakları ile rekabet gücü ve yaşam kalitesi yüksek bölge"

olarak tanımlanan bölge planı vizyonuna ve

"Yerel potansiyelleri yenilikçilik ve girişimcilik kültürü ile harekete geçirerek, ulusal ve uluslararası düzeyde kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında köprüler oluşturarak kalkınmaya giden yolu inşa etmek"

şeklinde ifade edilen ajans misyonu önceliklerine dayandırılmıştır.

Bu çerçevede 2021-2023 yılları arası ajans faaliyetlerinde;

- Sanayi üretiminde katma değer ve rekabetçiliğin artırılması,

- Turizm geliri ile katma değerinin artırılması ve bütünsel turizm yönetiminin sağlanması ve
- Katma değerli tarımsal üretimin artırılması

hususlarının önceliklendirilerek SOP'lar marifetiyle uygulanması hedeflenmiştir. Söz konusu önceliklerin yanı sıra Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenen genç istihdamı teması da ajansın 2022-2023 yılı faaliyetlerine yön verecektir. Önceliklerin ve faaliyetlerin belirlenmesinde On Birinci Kalkınma Planı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayınlanan strateji belgeleri ve TR63 Bölge Planı dikkate alınmıştır.

2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR

2.1. İmalat Sanayinde Verimliliğin Artırılması ve Teknolojik Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı

a. Amaç

Genel Amaç: TR63 Bölgesi sanayi üretiminde katma değer ve rekabetçiliğin artırılması

Özel Amaç 1. KOBİ'lerin ar-ge, yenilik ve verimlilik uygulama kapasitelerini geliştirmek

Özel Amaç 2. KOBİ'lerin sürdürülebilir üretim uygulamalarını geliştirmek

Özel Amaç 3. Beşeri sermayeye özel sektörün ihtiyaçlarına cevap verebilecek mesleki eğitim becerilerinin kazandırılması

Özel Amaç 4. İmalat sanayinde dijital teknolojilerin kullanımının yaygınlaştırılması

Özel Amaç 5. İmalat sanayinde kurumsallaşma düzeyinin artırılması

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekeçesi

Ekonomik ölçekte büyümenin temel faktörleri; sermaye yatırımları, istihdam artışı (geleneksel faktörler) ve toplam faktör verimliliği ile açıklanmaktadır. Uzun vadede ekonomik ölçekte büyümenin temeli verimlilik artışları olup verimlilik artışı genel bir ifadeyle çıktıların girdilere oranı veya daha az girdiyle daha fazla çıktı üretebilmek şeklinde ifade edilebilmektedir. Bu doğrultuda verimlilik; işgücünün çıktılarla ilişkisi veya sermaye yatırımlarının çıktılar ile ilişkisi şeklinde ölçülebilmektedir (kısmi verimlilik göstergeleri). Ancak sermaye ve işgücünün yanı sıra söz konusu geleneksel faktörlerle açıklanamayan kısımların (teknolojik iyileştirmeler, yönetsel gelişmeler, inovasyon, tasarım gibi üretim sürecindeki tüm faktörler) da çıktı ile ilişkilere dahil edildiği durumlar toplam faktör verimliliğini (TFV) göstermektedir. Toplam faktör verimliliğinin yüksekliği/artış eğilimi büyümeye ve refaha katkı sağlamaktadır.

Türkiye'de üretim faktörleri açısından büyümenin kaynakları incelendiğinde, 2002-2006 döneminde verimlilik artışlarının büyümeyi sürükleyen faktör olduğu görülmektedir. Ortalama büyümenin %7,2 gibi yüksek bir düzeyde gerçekleştiği bu dönemde, TFV artışının büyümeye katkısı %45 civarındayken, sermaye stoku ve istihdam artışının büyümeye katkısı sırasıyla %49,6 ve %5,6 olmuştur. 2007-2012 döneminde ise, ülkede ortalama büyüme, küresel krizin de etkisiyle, %3,3 seviyesine düşmüş, bu dönemde sermaye stoku ve istihdamın büyümeye katkısı artarken, TFV'nin büyümeye katkısı negatif olmuştur (Onuncu Kalkınma Planı). Yakın dönemde (2012-2017) ise, %5,8'lik büyümenin sadece 0,8 puanı TFV artışlarından kaynaklanmıştır (Toplam Faktör Verimliliği için Politika Çerçevesi Geliştirilmesine Destek Projesi, Beyaz Kitap). Söz konusu veriler, gelişmiş ülkelerde büyümenin itici gücünün TFV olmasının aksine, Türkiye'de büyümenin itici gücünü sermaye birikiminin oluşturduğunu göstermektedir.

On Birinci Kalkınma Planı'nda Türkiye'nin küresel değer zincirleri içerisinde üst basamaklarda yer almasını sağlayacak daha rekabetçi bir ekonomik yapıya sahip olması için fiziki, beşeri ve teknolojik altyapının güçlendirilmesi gerektiği belirtilerek birey, firma, sektör ve devlet olmak üzere tüm

düzeylerde rekabetçiliğin geliştirilmesinin ve verimliliğin artırılmasının hedeflendiği ifade edilmiştir. 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi belgesinde de sanayi şirketlerinin, katma değer üreterek sermayelerini güçlendirebilen, toplam faktör verimliliği yüksek kurumlar olmaları gerektiği vurgulanmış ve yüksek katma değer ve verimliliğin ar-ge temelli uzun vadeli yatırımlar ile elde edilebileceği ifade edilmiştir.

Ulusal ölçekte gerçekleştirilen çalışmalarda verimlilik alanında başlıca sorunlar arasında; işgücünün genel niteliği ile üretim süreçlerinin ihtiyaçları arasındaki uyumsuzluk, sanayi işletmelerinde sürdürülebilir üretim kültürünün yeterince gelişmemiş olması, ar-ge ve inovasyon konusunda bilinç ve kültür eksikliği, işletmelerin finansal kaynaklara ulaşmakta güçlüklerle karşılaşması, firmaların kurumsallaşma düzeylerinin ve teknoloji kullanım kapasitelerinin düşük olması gibi sorunlar öne çıkmaktadır.

TR63 Bölgesi genelinde belirli yörelerde yoğunlaşmış ve ana metal sanayi ve tekstil gibi sektörlerde rekabetçi yapısı gelişmiş durumda olan sanayi kompozisyonu genel olarak düşük ve orta düzey teknolojiye sahiptir. Mülga Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinde (2014-2023) TR63 Bölgesi imalat sanayinin teknolojik yığınlaşması düşük ve orta-düşük seviye olarak belirtilmiştir. Benzer şekilde, Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) tarafından hazırlanan “Orta Gelir Tuzağından Çıkış: Hangi Türkiye?” çalışmasında da TR63 Bölgesi, orta-düşük teknoloji imalat sanayi sektörlerinin yer aldığı bölgeler arasında gösterilmiştir. TR63 Bölgesi istihdamında ve yerel ekonomisinde mobilyacılık, ayakkabıcılık ve gıda gibi geleneksel sektörler önemli bir yer tutmaktadır. Değer zincirinde düşük teknoloji-emek yoğun üretim gerçekleştiren, markalaşma ve tescil faaliyetlerinin oldukça düşük olduğu, kurumsallaşmanın yetersiz ve örgütlü hareket etme bilincinin olmadığı söz konusu sektörler ulusal ölçekte düşük rekabetçiliğe sahiptir. Bununla birlikte söz konusu sektörlerde ihracat ve istihdam göstergeleri ile gerçekleştirilen yoğunlaşma katsayısında 2020 yılında 2012 yılına göre gerileme görüldüğü, diğer bir deyişle rekabetçilik güçlerinin zayıfladığı görülmektedir. Söz konusu firmalarda insan kaynakları, donanım, kurumsallaşma gibi konuların yanı sıra kaynak verimliliği ve teknoloji verimliliği gibi hususlarda da gelişim ihtiyacı bulunmaktadır.

Ulusal ölçekte yapılan çalışmalarda büyük ölçekli firmalar ile KOBİ’ler arasındaki verimlilik farkının büyük ölçekli firmalar lehine 6 kata çıkabildiği ve KOBİ’lerde verimliliğin geliştirilmesinin büyük önem taşıdığı ifade edilmektedir. Verimliliğin sorunları arasında kurumsallaşma, çalışma ortamı (fiziki koşullar), işletme içinde mesleki eğitimler/işbaşı eğitimleri, ar-ge, tasarım, teknolojik yenilik gibi konulardaki yetersizlik ve yatırım eksikliği hususları öne çıkmaktadır. 2015-2020 yılları arası dönemde TR63 Bölgesi’nde 418 patent tescili (Türkiye’deki patent tescillerinin %0,94’ü), 188 faydalı model tescili (Türkiye’deki faydalı model tescillerinin %0,97’si) ve 10.436 marka tescili (Türkiye’deki marka tescillerinin %1,6’sı) gerçekleştirilmiştir. 2021 yılı Ekim ayı itibarı ile Türkiye’deki 1.260 ar-ge merkezinin 18 tanesi (Hatay 3, Kahramanmaraş 12, Osmaniye 3) bölgemizde bulunmaktadır. Bu sayı Türkiye’deki ar-ge merkezlerinin %1,4’üne karşılık gelmektedir. 2020 yılı verilerine göre TR63 Bölgesi’nde ar-ge harcamaları 384 milyon TL olarak gerçekleşmiş olup Türkiye’deki toplam ar-ge harcamalarına oranı %0,7’dir. Türkiye Verimlilik Gelişim Haritası çalışmasına göre TR63 Bölgesi’nde kaynak verimli teknolojilere yatırımların oranı %20’lerde kalmış, atıkların tesis içerisinde değerlendirilmesine yönelik tedbire başvuran firmaların oranı %14, su tüketiminin azaltılmasına yönelik tedbirlere başvuran firma oranı ise %16 olarak gerçekleşmiştir. Hammaddede verimliliğini artırmaya yönelik uygulamalardan kazanım ortalaması Türkiye ortalamalarının altında olan bölgede, firmaların düşük kapasite ile çalışmalarındaki etkenlerden makine arızaları, finansman güçlüğü, işgücü yetersizliği gibi hususlar Türkiye ortalamalarının üzerinde seyretmektedir.

2020 yılı işgücü göstergelerine göre TR63 Bölgesi, işgücüne katılım oranında %44,2 ile Türkiye ortalamalarının (%49,3) altında kalmaktadır. İşsizlik oranında ise %15,2 ile 26 bölge içerisinde en olumsuz değerlere sahip 5. bölge konumundadır. Kadın işgücü göstergeleri değerlendirildiğinde; işgücüne katılım oranında %25,4 ile Türkiye ortalamalarının (%30,9) altında kalan bölge, kadın işsizlik oranında %18,4 ile 26 bölge içerisinde en olumsuz değerlere sahip 5. bölge konumundadır. 2020 yılında hazırlanan İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırma Raporu sonuçlarına göre Türkiye’de açık iş

oranı %1,1 olarak gerçekleşirken Hatay’da %0,5, Kahramanmaraş’ta %0,6, Osmaniye’de ise %1,5 olarak gerçekleşmiştir. Bölge illerinde açık iş oranlarının yığılaştığı alanlar incelendiğinde imalat sanayisinin öne çıktığı görülmektedir. Bölge illerinde mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenleri incelendiğinde ise “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” başlığının öncelikli neden olarak belirtildiği görülmektedir. Benzer şekilde Türkiye Verimlilik Gelişim Haritası çalışmasında da bölgede faaliyet gösteren firmaların %69’u mesleki eğitime sahip işçi bulmakta zorlandıklarının ifade etmişlerdir. Bölgede, imalat sanayinin ihtiyaç duyduğu alanlara yönelik mesleki eğitimin geliştirilmesine, imalat sanayi ile mesleki eğitim kurumları arasındaki işbirliğinin geliştirilmesine, imalat sanayinde kurum içi eğitimlerin yaygınlaştırılmasına ve mesleki eğitim altyapısının iyileştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

DOĞAKA tarafından uygulanması planlanan İmalat Sanayinde Verimliliğin Artırılması ve Teknolojik Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı ile TR63 Bölgesi’nde; işgücü-işletme talebi uyumsuzluğu, kaynak ve teknoloji kullanımı ve ar-ge, yenilik ve verimlilik uygulama konularına odaklanılması ve On Birinci Kalkınma Planı’nda yer alan dijital dönüşüm, insan kaynağı, ar-ge ve yenilik, yüksek kurumsal kapasite politika alanlarına katkı sağlanması planlanmaktadır.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 1. Verimlilik SOP Faaliyetleri Sonuç ve Çıktı Göstergeleri

Özel Amaç	Gösterge Adı	Birim	Türü	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Destek programları (finansman desteği, güdümlü proje desteği) kapsamında istihdam edilen mühendis sayısı	Kişi	Sonuç	-	15	SGK kayıtları, destek programları nihai raporları
3	Destek programları kapsamında hizmet içi eğitim verilen veya istihdam edilen mesleki eğitim mezunu	Kişi	Sonuç	-	60	SGK kayıtları, destek programları nihai raporları
1	Destek programları kapsamında geliştirilen yenilikçi ürün çeşidi	Adet	Sonuç	-	15	Destek programları nihai raporları
1,2	Destek programları sonrasında kaynak verimliliği tedbirlerine başvuran firma sayısı (çalışanlara yönelik eğitim, üretim ve ambalajlama süreçlerinde geri dönüşümlü malzemeler kullanılması, atıkların tesis içi üretim süreçlerinde değerlendirilmesi, atıkların tesis içi üretim süreçlerinde değerlendirilmesi, kaynak verimli teknolojilere yatırım yapılması, makine teçhizatın ve üretim ekipmanlarının enerji verimli araçlarla iyileştirilmesi, üretim süreçlerinin yeniden düzenlenmesi vb.)	Adet	Sonuç	-	20	Destek programları nihai raporları
4,5	Destek programları ile ERP vb. yazılım kullanmaya başlayan firma sayısı	Adet	Sonuç	-	20	Destek programları nihai raporları
1,2	Destek programları sonrasında firmalarda çalışan kişi başına üretim miktarı artışı	%	Sonuç	-	5	Destek programları nihai raporları
1,2	Destek programları sonrasında firmalarda birim çıktı başına maliyet azalış oranı	%	Sonuç	-	5	Destek programları nihai raporları
1,2	Destek programları sonrasında çalışan kişi başına ciro artış oranı	%	Sonuç	-	5	Firma bilançoları, destek programları nihai raporları
1,2	Yalın üretim, 6 sigma, değer akışı haritalandırma vb. verimlilik uygulaması gerçekleştiren firma sayısı	Adet	Sonuç	-	20	Destek programları nihai raporları
3	İstihdam garantili eğitimler kapsamında istihdam edilen genç sayısı	Kişi	Sonuç	-	100	Ajans faaliyet raporu
3	Lisans alan esporcu sayısı	Kişi	Sonuç	-	20	Ajans faaliyet raporu, TESFED kayıtları
3	Genç girişimci hızlandırma programı kapsamında iş kuran	Kişi	Sonuç	-	5	Ajans faaliyet raporu

	genç girişimci sayısı					
1	Patent/faydalı model başvuru sayısı	Adet	Çıktı	-	3	Ajans faaliyet raporu, Türk Patent ve Marka Kurumu kayıtları
1	Firmalarda geliştirilen yeni fikir sayısı	Adet	Çıktı	-	15	Ajans faaliyet raporu
1,3,4	Hazırlanan yayın sayısı	Adet	Çıktı	-	4	Ajans faaliyet raporu
1,2,3,4	Düzenlenen organizasyon sayısı	Adet	Çıktı	-	13	Ajans faaliyet raporu
1,2,4	Verimlilik teması çerçevesinde desteklenen firma sayısı	Adet	Çıktı	-	50	Destek programları nihai raporları, ajans faaliyet raporu
1,2,4,5	Yönetim danışmanlığı verilen firma sayısı	Adet	Çıktı	-	30	Ajans faaliyet raporu, destek programları nihai raporları
1	Destek programları kapsamında kurulan/geliştirilen ar-ge merkezi/laboratuvar sayısı	Adet	Çıktı	-	3	Destek programları nihai raporları, ajans faaliyet raporu
1,2,4	Düzenlenen eğitim sayısı	Adet	Çıktı	-	10	Ajans faaliyet raporu
1	Destek programları sonrasında yapılan marka başvurusu sayısı	Adet	Çıktı	-	15	Destek programları nihai raporları, Türk Patent ve Marka Kurumu kayıtları
3	Beceri geliştirme programları sonrasında işyeri tabanlı eğitim alan genç sayısı	Kişi	Çıktı	-	100	Ajans faaliyet raporu
3	Genç istihdamı teması kapsamında gerçekleştirilen eğitim sayısı	Adet	Çıktı	-	15	Ajans faaliyet raporu
3	Gerçekleştirilen bilgilendirme/farkındalık/bilinçlendirme toplantısı sayısı	Adet	Çıktı	-	9	Ajans faaliyet raporu
3	Kurulan espor merkezi sayısı	Adet	Çıktı	-	1	Ajans faaliyet raporu, TESFED kayıtları
3	Espor merkezinde eğitim alan genç sayısı	Kişi	Çıktı	-	500	Ajans faaliyet raporu
3	Genç istihdamı teması çerçevesinde hazırlanan rapor sayısı	Adet	Çıktı	-	3	Ajans faaliyet raporu
3	Genç istihdamı teması çerçevesinde işbirliği yapılan kurum/kuruluş/işletme sayısı	Adet	Çıktı	-	15	Ajans faaliyet raporu

d. Proje ve Faaliyetler

I. Araştırma, Analiz ve Programlama

- Sektörel Değer Zinciri Analizleri

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından oluşturulan değer zinciri analizi çalışma grubu tarafından Hatay Filtre Sektörü Değer Zinciri Analizi ve Yükseltme Planı çalışması tamamlanmıştır. Sonraki dönemde ise ajans personeli tarafından Kahramanmaraş Kadın Ayakkabıcılığı Değer Zinciri Analizi çalışması hazırlanmıştır. 2022 yılı içerisinde Osmaniye ilinde fabrikasyon metal ürünleri sektörüne yönelik değer zinciri analizi çalışmasının hazırlanması planlanmaktadır.

- İmalat Sanayi Sektörlerine Yönelik İş ve Verimlilik Etüdü Çalışması

Ajans tarafından gerçekleştirilen analiz çalışmalarında ve sektör ziyaretlerinde bölgede faaliyet gösteren işletmelerin yönetim, üretim ve pazarlama süreçlerinde verimlilik sorunları olduğu ve firmaların bu sorunlar hakkında bilgi sahibi olmadığı belirlenmiştir. Bu kapsamda ajans tarafından filtre, metal mutfak eşyaları imalatı ve zeytinyağı sektörleri öncelikli olmak üzere imalat sanayi sektörlerinde firma bazlı iş ve verimlilik etüdü çalışmaları gerçekleştirilecektir. Çalışma ile firmaların;

- ✓ Süreç analizleri,
- ✓ Tesis düzeni,
- ✓ Malzeme taşıma etkinliği,
- ✓ Zaman etüdü,
- ✓ Yalın üretim,
- ✓ İhracat geliştirme,
- ✓ Toplam ekipman etkinliği,
- ✓ Kaynak verimliliği

konularında analizleri gerçekleştirilecek ve başta özel sektöre yönelik teknik destek programı olmak üzere, ajans destekleri söz konusu etüd çalışması çerçevesinde tasarlanacaktır.

II. İşbirliği ve Koordinasyon

- Üniversite-Sanayi İşbirliği Organizasyonları

Kamu-sanayi-üniversite işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla sanayi ve teknoloji işbirliği kurulları faaliyetleri çerçevesinde ziyaretler gerçekleştirilmekte, sektörlerle yönelik proje fikirleri geliştirilmektedir. Bu kapsamda başta sanayi ve teknoloji işbirliği kurulları olmak üzere kamu-üniversite-sanayi-sivil toplum işbirliğine yönelik platformlarda ajans sonuç odaklı programları ve çalışma programları hakkında bilgi verilecek ve söz konusu yapıların faaliyetleri ile ajans faaliyetlerin eşgüdüm içerisinde yürütülmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

III. Kapasite Geliştirme, Tanıtım ve Yatırım Destek

- Verimlilik Konferansları

Ticaret ve sanayi odaları ile organize sanayi bölgeleri işbirliğinde firmaların büyüme performanslarının artırılmasına yönelik önerilerin sunulması, iyi uygulama örneklerinin paylaşılması ve sektörel verimlilik uygulamalarına yönelik yol haritalarının değerlendirilmesi amacıyla il bazlı konferanslar gerçekleştirilecektir.

- Verimlilik Eğitimleri

TR63 Bölgesi'nde yer alan işletmelerin verimlilik kapasitelerini geliştirmek amacıyla üretim, dış ticaret, e-ticaret, kurumsal kapasite, teknoloji vb. alanlarda verimlilik eğitimleri

gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda Hatay Filtre Değer Zinciri Analizi ve Yükseltme Planı çalışmasında sektörde ortaya çıkan verimlilik sorunlarının giderilmesi amacıyla filtre sektörü öncelikli olacaktır.

- Rekabetçi ve Yenilikçi İşletmeler Yarışması

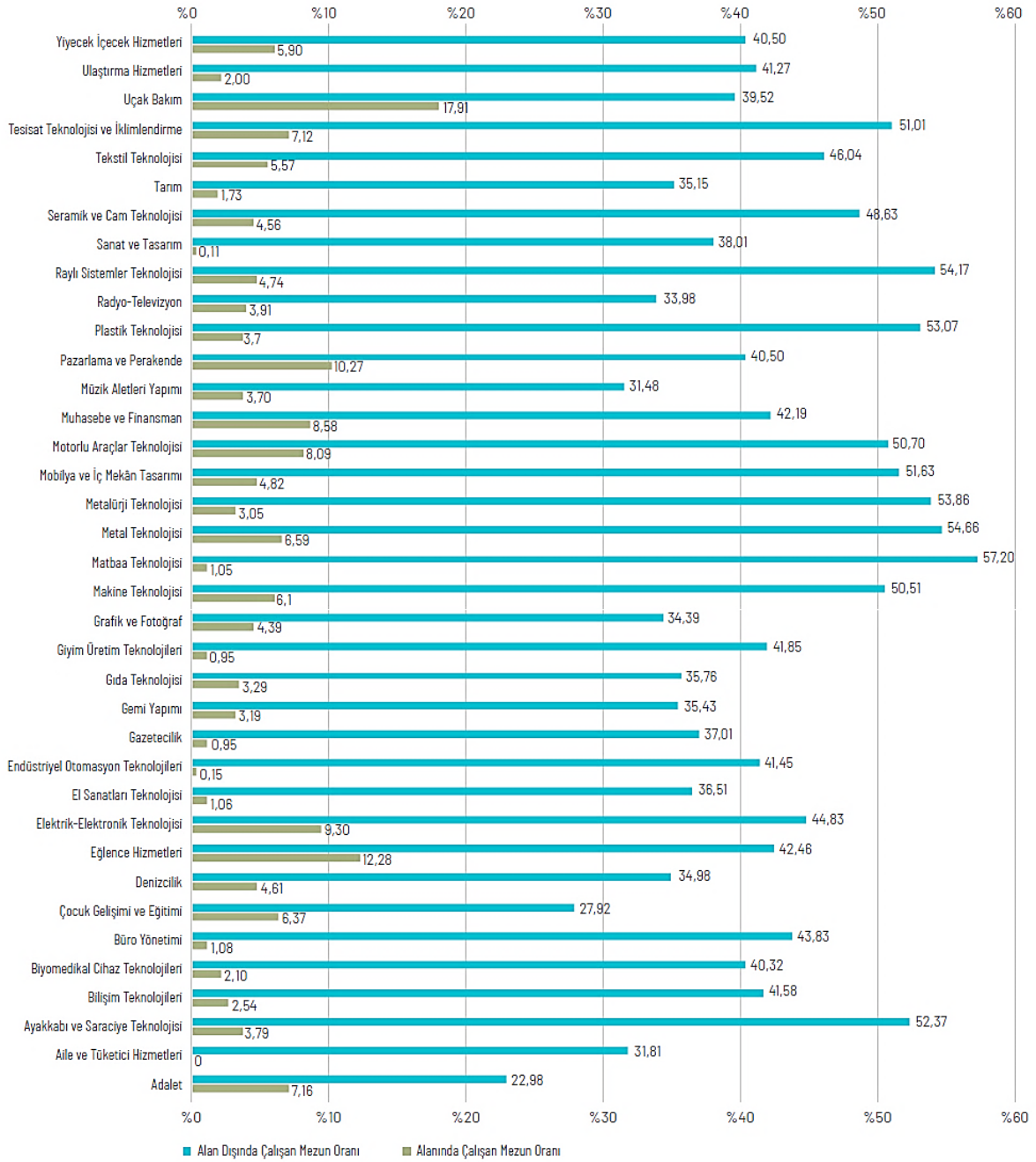
İşletmelerin verimliliğini ve rekabet gücünü artırmak amacıyla rekabetçi ve yenilikçi işletmeler yarışması gerçekleştirilecektir. Faaliyet kapsamında işletmelerin ar-ge ve yenilik kapasitesinin analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve gerçekleştirilecek analiz çalışmaları sonrasında belirlenecek firmalara ar-ge ve inovasyon danışmanlığı sağlanması planlanmaktadır. Programa kabul edilen işletmelerin ihtiyaç duyduğu alanlar tespit edilecek ve her firma belirlenen konusuna göre uzman danışmanlar ile eşleştirilecektir. Programa kabul edilen işletmelerin başvuru öncesi ve program sonunda elde ettiği kazanımlar ölçülerek bir rapor hazırlanacaktır. İşletmelerin özellikle “Veri Takip Sistemleri”, “Öneri Sistemi Geliştirme”, “Ar-ge/Tasarım Merkezi kurulumu”, “Ürün Ticarileştirme”, “İşbirliği Kültürü Geliştirme” alanlarında ilerleme kaydetmesi beklenmektedir. Çalışmanın 10 ve üzerinde personel istihdam eden imalatçı firmalara açık olması ve gelişime açık firmalar ile uygulama aşamasına geçilmesi planlanmaktadır.

- Genç İstihdamı Teması Faaliyetleri

TR63 Bölgesi işgücü göstergeleri incelendiğinde işgücüne katılma oranı 15-19 yaş grubunda %24,6 (Türkiye %23,6) ve 20-24 yaş grubunda %48,4 (Türkiye %55,1) olarak gerçekleşmiştir. Bölgede işsizlik oranlarını incelediğimizde ise 15-19 yaş grubunda %19,9 (Türkiye %21,1) ve 20-24 (Türkiye %27,1) yaş grubunda %32,1 olarak gerçekleşmiştir. İşsizlik oranını eğitim durumuna göre incelediğimizde ise 2020 yılı verilerine göre hem Türkiye’de (%15) hem de TR63 Bölgesi’nde (%16,9) lise ve dengi meslek okulu mezunlarının en yüksek işsizlik oranına sahip olduğu görülmektedir.

Ülkemizde gerçekleştirilen birçok çalışmada, işgücü arz ve talebinin uyuşmaması hususu istihdamla ilgili en önemli sorun olarak ön plana çıkmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 2020 yılı Meslekî ve Teknik Ortaöğretim Kurumları Mezunlarının İzlenmesi Raporu çalışmasına göre mesleki ve teknik ortaöğretim mezunlarının %46,4’ü alanı dışında 4 yıllık bir fakülte/yüksekokula devam etmiştir. %18,1’i ise öğrenci seçme ve yerleştirme sınavına hazırlandığını belirtmiştir. Mezunların %17,6’sı sınavsız geçiş ya da sınavla, alanı ile ilgili 2 yıllık yükseköğretime devam etmiş, %9,1’i yükseköğretime gitmeyi düşünmemiştir. Buradan hareketle mesleki ve teknik eğitim mezunları içerisinde sadece %26,7’lik kesimin okuduğu dal ile ilgili eğitim hayatına devam ettiği görülmektedir. Benzer şekilde Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü-2018 çalışmasında Mesleki Eğitim Alanlarında Mezunların Alanları Dışında Çalışma Oranlarına yer verilmiştir. Şekil 1’de yer alan verilere göre birçok meslek alanı için mezuniyet alanında çalışma oranının %5’in altında olması öğrencilerin aldıkları eğitim ile doğrudan ilgili olmayan işlerde çalıştıklarına işaret etmektedir. Bu durum, mezunların sahip olduğu meslekî beceriler ile yaptıkları işlerin gerektirdiği beceriler arasında önemli bir uyumsuzluk oluştuğunu göstermektedir.

Şekil 1. Seçilmiş Mesleki Eğitim Alanlarında Mezunların Alanları Dışında Çalışma Oranları

*: 2008-2014 yılları arasında mesleki eğitim alan öğrenci sayıları ile oluşturulmuştur.

Kaynak: Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü, MEB, 2018

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2022-2023 yıllarında kalkınma ajansları tarafından genç istihdamına yönelik çalışmalar gerçekleştirileceğini belirtmiştir. Bu kapsamda bölgemizde kamu kurumları, üniversiteler, meslek örgütleri ve sektör temsilcileri işbirliğinde mevcut çalışan gençlere ve genç işsizlere yönelik aşağıdaki çalışmalar gerçekleştirilecektir. Çalışmalarda Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında İskenderun’da kurulmakta olan Mesleki Eğitim Merkezi ve 2019 Yılı İmalat Sanayisine Yönelik Mesleki Eğitimin Gerçekleştirilmesi Mali Destek Programı ile altyapısı iyileştirilen 18 mesleki eğitim kurumu başta olmak üzere mesleki eğitim kuruluşları, bölge organize sanayi bölgeleri ve ticaret ve sanayi odaları ile işbirlikleri geliştirilecektir.

✓ Beceri Geliştirme Programları

Gençlerin iş hayatına geçişte deneyim eksikliğinden kaynaklı sorunlar yaşaması sebebiyle kamu kurumları ve özel sektör firmalarıyla iş birliği halinde beceri geliştirme programları oluşturulacaktır. Bu doğrultuda Ajansımız tarafından hazırlanmakta olan Mesleki Beceri Seti ve Mesleki Eğitim İhtiyaç Analizi çalışması sonuçları da göz önünde bulundurularak gençlerin iş yaşamında verimliliklerinin artırılması ve değişen iş ve yaşam koşullarına daha hızlı uyum sağlamaları amacıyla işyeri tabanlı eğitimler düzenlenecektir. Gerçekleştirilecek eğitimler başta organize sanayi bölgelerinde faaliyet gösteren firmalar olmak üzere, bölgemizde öne çıkan sektörlerde yer alan firmalarla gerçekleştirilecek anket ve/veya odak grup görüşmelerinde ortaya çıkacak ihtiyaçlara göre belirlenecektir.

✓ İstihdam Garantili Eğitim Programları

TR63 Bölgesi'nde sanayi sektöründe ve diğer sektörlerde ihtiyaç duyulan niteliklerin karşılanmasına yönelik eğitimler verilecektir. Bu kapsamda bölgedeki firmalar ile teknoloji geliştirme bölgeleri (TGB), organize sanayi bölgeleri (OSB), ticaret ve sanayi odaları gibi kurum/kuruluşlarla yapılacak görüşme ve iş birlikleri doğrultusunda piyasanın ihtiyaç duyduğu nitelikler belirlenecek ve bu niteliklerin kazandırılmasına yönelik istihdam garantili eğitim programları düzenlenecektir. Ajansımız tarafından gerçekleştirilen saha çalışmaları kapsamında talep edilen veritabanı yöneticiliği, siber güvenlik, kuyumculuk sektörü 3 boyutlu baskı kalıp ve imalat eğitimleri öncelikli olarak gerçekleştirilecektir. Söz konusu eğitimlerin yanı sıra 2022 yılı içerisinde gerçekleştirilecek anket, odak grup görüşmesi gibi çalışmalar ile sektörel eğitim ihtiyaçlarının belirlenerek çalışma kapsamında karşılanması planlanmaktadır. Eğitimlerin gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulması halinde doğrudan temin limiti sınırlarında kalmak kaydıyla sarf malzemesi, makine ve ekipman alımları gerçekleştirilecektir.

✓ Genç Girişimcilik Programı

Ajansımız tarafından girişimcilik kültürünün ve gençlerin iş kurma becerilerinin geliştirilmesi amacıyla bölgenin öne çıkan sektörlerinin gelişimine katkı sağlamak ve teknoloji tabanlı iş fikirlerinin ticarileşmesine yönelik genç girişimci hızlandırma programı uygulanacaktır. Çalışmalarda bölgenin rekabet gücünü artıracak faaliyetlerin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Bu kapsamda ideathon etkinlikleri düzenlenecek, girişimcilerin finansal desteklere ve ulusal/uluslararası pazarlara erişimine yönelik mentorluk hizmeti verilecek ve girişimcilerin sanayiciler ile buluşarak çalışmalarını geliştirmeleri sağlanacaktır. Çalışma ticaret ve sanayi odaları ve üniversiteler ile işbirliği içerisinde gerçekleştirilecektir.

✓ Espor Faaliyetleri

Gençler ve çocuklar arasında her geçen gün yaygınlaşan elektronik oyunlar sektörü Türkiye Oyun Sektörü 2020 Raporu'na göre yaklaşık 159 milyar ABD dolarlık bir ekonomik büyüklüğe sahiptir. Türkiye'de de espor sektörünü geliştirmek amacıyla 2018 yılında Türkiye Espor Federasyonu kurulmuştur. Ülkemizde espor takımları oluşturulmakta, sosyal medya platformları üzerinden oyunlar geniş bir kitleyle buluşmaktadır. Bu doğrultuda Kahramanmaraş ilinde espor merkezi kurulmasına yönelik güdümlü proje desteği vb. destek programlarına yönelik proje geliştirme çalışmaları gerçekleştirilecektir. Bununla birlikte bölgemizde yetenekli gençlerin eğitilerek profesyonel olarak espor ekosistemine dahil edilmesi amacıyla Kahramanmaraş ilinde lisanslı oyuncu ve sporcuların yetiştirilmesi, esporun kapsamı ve dijital oyunlar hakkında gençlerin bilgilendirilmesi, yetenek tespiti, ebeveynlere yönelik espor ile ilgilenen çocukların güvenlik ve sağlığının takip edilmesi gibi konularda eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.

✓ Genç İstihdamı İletişim, Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Ajansımız tarafından genç istihdamı teması çerçevesinde gerçekleştirilecek çalışmaların ulusal ve uluslararası platformlarda görünürlüğünü sağlamak amacıyla afiş, broşür ve tanıtım filmlerinin hazırlanması vb. çalışmalar gerçekleştirilecektir.

• Avrupa Yeşil Mutabakatı Bilgilendirme Seminerleri

Avrupa Birliği'nin (AB), 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı Avrupa Yeşil Mutabakatı, AB'yi 2050 yılına kadar net sera gazı emisyonlarının olmadığı ve ekonomik büyümenin kaynak kullanımından ayrıştırıldığı modern, kaynak açısından verimli ve rekabetçi bir ekonomiye sahip adil ve müreffeh bir topluma dönüştürmeyi amaçlayan bir büyüme stratejisidir. Avrupa Yeşil Mutabakatı ile hedeflenen politikaların Avrupa sanayisi üzerinde yaratacağı maliyet karşısında, Avrupa'nın rekabetçiliğinin korunabilmesi ve üretim ile yatırımların, emisyon azaltım hedefi AB'den az olan ülkelere kaymasının önlenmesi için "Sınırdaki Karbon Düzenleme (SKD) Mekanizması"nın hayata geçirilmesi hedeflenmiştir. SKD ile ilk aşamada demir-çelik, çimento, alüminyum, elektrik ve gübre sektörlerine yönelik tedbirler alınacağı ifade edilmiştir. Avrupa Yeşil Mutabakatına uyum kapsamında Türkiye'de Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda, 4 Şubat 2020 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın katılımıyla Bakan Yardımcısı düzeyinde bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Oluşturulan çalışma grubu vasıtasıyla Yeşil Mutabakat Eylem Planı çalışması hazırlanmış ve

- ✓ Sınırdaki karbon düzenlemeleri,
- ✓ Yeşil ve döngüsel bir ekonomi,
- ✓ Yeşil finansman,
- ✓ Temiz, ekonomik ve güvenli enerji arzı,
- ✓ Sürdürülebilir tarım,
- ✓ Sürdürülebilir akıllı ulaşım,
- ✓ İklim değişikliği ile mücadele,
- ✓ Diplomasi ve
- ✓ Avrupa Yeşil Mutabakatı bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri

başlıkları altında hedefler belirlenmiştir.

Bu kapsamda ajansımız tarafından ilk aşamada SKD'ye dahil olan sektörlerle yönelik Avrupa Yeşil Mutabakatı Bilgilendirme Seminerleri gerçekleştirilecektir. Ticaret İl Müdürlükleri iş birliğinde gerçekleştirilecek seminerlerde Avrupa Yeşil Mutabakatının sektörlerle etkileri, öngörülen politika değişiklikleri gibi hususlar ele alınacaktır.

IV. Ajans Destekleri

• 2022 Yılı Nitelikli Yatırımların Desteklenmesi Finansman Desteği Programı

Ajans tarafından uygulanan mevcut destek programlarında; destek programlarının yıl boyu açık olmaması, destek üst limitlerinin nitelikli yatırımlar için yetersiz kalması, bölge için önemli olan özel sektör yatırımlarının tasarım ve yönlendirmesinde ajansın aktif rol alamaması gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda mevcut destek mekanizmaları ile desteklenemeyen nitelikli yatırımların hayata geçirilebilmesine yönelik 2022 Yılı Nitelikli Yatırımların Desteklenmesi Finansman Desteği Programı tasarlanmıştır. Programın amacı katma değerli, yenilikçi ve model projelerin desteklenmesi yoluyla TR63 Bölgesi'nin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkı sağlamaktır. Yıl boyu açık olacak program kapsamında ayrılan kaynak tutarı 20.000.000 TL'dir.

- Özel Sektöre Yönelik Teknik Destek Programı

2021 yılı verilerine göre TR63 Bölgesi'nde 18 adet ar-ge merkezi (Kahramanmaraş ilinde 12, Osmaniye ilinde 3 ve Hatay ilinde 3 adet) ve 2 adet tasarım merkezi (Kahramanmaraş ve Hatay) bulunmaktadır. Bölgede yer alan ar-ge ve tasarım merkezleri tekstil, makine ve teçhizat imalatı, demir ve demir dışı metaller sektörlerinde yoğunlaşmaktadır. Ar-ge merkezlerinde teknolojik bilgi üretilmesi, ürün ve üretim süreçlerinde yenilik yapılması, verimliliğin artırılması vb. hedefler amaçlanmakla birlikte bölgede yer alan ar-ge merkezleri üzerine gerçekleştirilen görüşmelerde ar-ge merkezlerine yönelik desteklerin muhasebeleştirilmesi, yenilikçi proje üretilmesi, üretilen ürünlerin ticarileşmesi, ar-ge performansının sadece yeni ürün ve tasarımlarla ölçülmesi gibi alanlarda sorunların yaşandığı ve bu sorunların çözümüne yönelik ar-ge merkezleri muhasebesi eğitimi, TRIZ (Yaratıcı Problem Çözme Teorisi) eğitimleri, ar-ge mühendisi yetiştirme programlarının uygulanması, performans ölçümünde pazar payı artışı, üretim maliyetlerindeki düşüşler, ar-ge giderlerinin ciroya oranı gibi kriterlerin de kullanılabileceği, iyi uygulama örneklerinin paylaşıldığı toplantılar düzenlenmesi gibi çalışmaların gerçekleştirilebileceği belirtilmiştir. Bu doğrultuda ajans tarafından uygulanacak teknik destek programının ilk önceliği bölgede yer alan ar-ge ve tasarım merkezlerinin mali yönetimlerinin güçlendirilmesi, yenilik kapasitelerinin artırılması ve bilginin ticarileşmesi hedeflenmektedir.

TR63 Bölgesi imalat sanayinde yer alan firmaların yönetim, üretim ve pazarlama süreçlerinde planlama ve uygulamadan kaynaklı verimlilik sorunları olduğu tespit edilmiş; düşük sipariş adetleri, uzun tedarik süreleri, üretim proseslerinin yanlış kurulması, insan kaynaklarının yetersizliği öne çıkan sorunlar arasında gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda ajans tarafından ilk aşamada filtre, zeytinyağı imalatı, metal mutfak eşyası, ayakkabıcılık ve mobilyacılık sektörlerinde yer alan firmalara yönelik iş etütleri hazırlanacaktır. Bölgemiz illerinden Kahramanmaraş metal mutfak eşyası sektöründe Türkiye üretiminin %23'ünü gerçekleştirmektedir (İstanbul'un ardından 2. sıradadır). Sektörde yaklaşık 94 firma 4.956 kişiye istihdam sağlamaktadır (TOBB Sanayi Veritabanı). Bölgede tarımsal olarak zeytin (yağlık) üretimi yaygındır. Hatay zeytin (yağlık) üretiminde Türkiye'de 6., Osmaniye 10., Kahramanmaraş ise 13. sıradadır. Yağlık zeytin üretiminde 3. sırada olmasında rağmen İzmir, zeytinyağı üretiminde ve ihracatında ilk sırada yer almaktadır. TR63 Bölgesi'nde üretilen zeytinyağı genelde iç pazarda tüketilmektedir. Özellikle Hatay ilinde, 47 tesis bulunmasına rağmen, markalaşma, dış ticaret, katma değerli üretim gibi konularda eksikler bulunmaktadır. İskenderun körfezinde filtre sektöründe faaliyet gösteren 24 (Hatay 21, Osmaniye 3 (GİB, 2017)) adet işletme bulunmaktadır. Söz konusu firmalarda yaklaşık 2.800 kişi istihdam edilmektedir. Hatay üretim ve ihracatta Türkiye'de ilk sırada yer almaktadır. Türkiye'de üretilen otomotiv filtrelerinin %66'sını Hatay karşılamaktadır. Ajans tarafından uygulanacak teknik destek programının ikinci önceliği çerçevesinde iş etütlerini hazırlatan firmaların verimlilik sorunlarının çözülmesi hedeflenmektedir.

- GÜDÜMLÜ Proje Uygulamaları

Verimlilik SOP öncelikleri doğrultusunda geliştirilecek proje önerilerinin güdümlü proje bilgi formları vasıtasıyla çalışma programında revizyon yapılarak ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın onayı doğrultusunda hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Bu kapsamda Kahramanmaraş Metal Mutfak Eşyası Test, Analiz ve Ar-Ge Merkezi Güdümlü Projesi ve Kahramanmaraş Yalın Üretim Danışmanlığı Merkezi Güdümlü Projesine yönelik çalışmalar devam etmektedir. Fikir aşamasında olan söz konusu projelerin hazırlık süreci tamamlandıktan sonra güdümlü bilgi formu hazırlanarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı onayına sunulacaktır.

V. Devam Eden Projeler

Verimlilik SOP kapsamında 2022 Yılı Osmaniye İli Gıda Sanayisinin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı, 2020 Yılı Mobilyacılığın Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı, Kaynak Teknolojileri

Mükemmeliyet Merkezi Güdümlü Projesi, Kireçlik Yarma Sistemi Ortak retim Tesis Güdümlü Projesi, Çağlayancerit Ceviz leme ve Paketleme Tesis Güdümlü Projesi, Hatay pek Tasarım Merkezi Güdümlü Projesi, Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında Hatay Valiliği Yatırım zleme ve Koordinasyon Başkanlığı Mesleki Eğitim Merkezi Projesi ile 2021 Yılı malat Sanayisi Teknik Destek Programı devam etmektedir.

e. Program Süresi, Zaman Planlaması ve Faaliyet Bütçesi

Tablo 2. Verimlilik SOP Program Süresi ve Zaman Planlaması

Sıra No	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü	Yöntem	Süre (Ay)	Başlangıç Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bitiş Dönemi (Yıl/Çeyrek)	2022 Yılı Bütçesi (TL)	2023 Yılı Bütçesi (TL)
1	Sektörel Değer Zinciri Analizleri	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	36	2021/1	2023/2	20.000,00	20.000,00
2	İmalat Sanayi Sektörlerine Yönelik İş ve Verimlilik Etüdü Çalışması	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	36	2021/1	2023/2	300.000,00	300.000,00
3	Üniversite-Sanayi İşbirliği Organizasyonları	Faaliyet	İşbirliği ve Koordinasyon	36	2021/1	2023/2	20.000,00	20.000,00
4	Verimlilik Konferansları	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	36	2021/1	2023/2	60.000,00	60.000,00
5	Verimlilik Eğitimleri	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	36	2021/1	2023/2	200.000,00	200.000,00
6	Rekabetçi ve Yenilikçi İşletmeler Yarışması	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	36	2021/1	2023/2	150.000,00	150.000,00
7	Genç İstihdamı Teması Beceri Geliştirme Programları	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	24	2022/1	2023/2	400.000,00	400.000,00
8	Genç İstihdamı Teması İstihdam Garantili Eğitim Programları	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	24	2022/1	2023/2	1.000.000,00	1.000.000,00
9	Genç Girişimcilik Programı	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	24	2022/1	2023/2	1.000.000,00	1.000.000,00
10	Genç İstihdamı Teması Spor Faaliyetleri	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	24	2022/1	2023/2	1.200.000,00	300.000,00
11	Genç İstihdamı Teması İletişim, Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	24	2022/1	2023/2	250.000,00	250.000,00
12	Avrupa Yeşil Mutabakatı Bilgilendirme Semineri	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	24	2022/1	2023/2	75.000,00	75.000,00
13	2022 Yılı Nitelikli Yatırımların Desteklenmesi Finansman Desteği Programı	Proje	Proje Teklif Çağrısı	24	2022/1	2023/2	8.000.000,00	12.000.000,00
14	Özel Sektöre Yönelik Teknik Destek Programı	Proje	Proje Teklif Çağrısı	36	2021/1	2023/2	2.000.000,00	2.000.000,00
15	Güdümlü Proje Uygulamaları	Proje	Güdümlü Proje	36	2021/1	2023/2	3.000.000,00	3.000.000,00

16	Verimlilik SOP Devam Eden Projeler (2022 Yılı Finansman Desteği Programı, 2020 Yılı Mobilyacılığın Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı, Kaynak Teknolojileri Mükemmeliyet Merkezi GÜDÜMLÜ Projesi, Çağlayancerit Ceviz İşleme ve Paketleme Tesisi GÜDÜMLÜ Projesi, Kireçlik Yarma Sistemi Ortak Üretim Tesisi GÜDÜMLÜ Projesi, Hatay İpek Sürdürülebilir Tekstil ve Moda Tasarım Merkezi GÜDÜMLÜ Projesi, 2021 Yılı İmalat Sanayisi Teknik Destek Programı, Hatay Valiliği YİKOB Mesleki Eğitim Merkezi Projesi)	Proje	Proje Teklif Çağrısı/GÜDÜMLÜ Proje/CMDP/Teknik Destek Programı	24	2022/1	2023/2	15.972.000,00	7.250.000,00
TOPLAM							33.647.000,00	28.025.000,00

f. İzleme ve Değerlendirme

Verimlilik SOP'un koordinasyonunun sağlanmasından Sektörel Destekler ve Programlama (SDP) birimi sorumludur. SDP koordinasyonunda Yatırım Destek Ofisleri, Program Yönetim Birimi, İzleme ve Değerlendirme Birimi ve Kurumsal Koordinasyon Birimleri çalışanlarından oluşan Verimlilik SOP çalışma grubu, programın ve programın sekretaryasının yürütülmesinden sorumlu olup üçer aylık dönemlerde toplantılar gerçekleştirecektir.

2.2. Destinasyon Yönetimi Odaklı Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı

a. Amaç

Genel Amaç: TR63 Bölgesi'nin turizm geliri ile katma değerinin artırılması ve bölgede bütünsel turizm yönetiminin sağlanması

Özel Amaç 1. Paydaşlar arasında işbirliği ve koordinasyonun ve turizm ürünlerinin geliştirilmesi

Özel Amaç 2. Turizm sektöründe fiziki, teknolojik ve kurumsal altyapının iyileştirilmesi

Özel Amaç 3. Turizm sektöründe insan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi

Özel Amaç 4. TR63 Bölgesi'nde turizm varlıklarının bütünsel bir yaklaşımla tanıtılması

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Turizm artık sadece gelişmiş ülkeler için değil gelişmekte olan ülkeler için de ekonominin önemli gelir kaynaklarından birisi haline gelmiştir. Toplam iktisadi faaliyetler içerisindeki ağırlığı ülkeden ülkeye değişmekle birlikte, turizm sektörü ekonomik büyüme ve kalkınma hedeflerini destekleme, istihdam artışı sağlama ve döviz kazandırma faaliyetlerinde önemli roller üstlenmektedir.

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) verilerine göre dünya genelinde uluslararası ziyaretçi sayısı 2019 yılında 1,5 milyar kişiye ulaşmıştır. 2030 yılında ise seyahat edenlerin 2 milyar kişiyi aşacağı öngörülmektedir. 2016 yılında seyahat ve turizm dünya genelinde 2,3 trilyon ABD dolarlık doğrudan hasılaya ulaşmış, 109 milyon kişiye istihdam sağlamıştır. Turizmin doğrudan ve diğer sektörlerdeki dolaylı etkileri küresel ekonomide 7,6 trilyon ABD dolarlık gelir, 292 milyon kişilik istihdam yaratmıştır (Destinasyon Yönetim Rehberi, UNWTO). 2020 yılında uluslararası ziyaretçi sayısında %3-4 oranında büyüme beklenmesine rağmen, COVID-19 salgını ile birlikte tüm dünyada turizm sektörü neredeyse durma noktasına gelmiştir. 2020 yılı mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre uluslararası ziyaretçi sayısı %98 oranında azalmıştır (UNWTO).

Zengin tarihi ve kültürel mirası, doğal kaynakları ve dört mevsimin aynı anda yaşanabildiği iklim özellikleriyle Türkiye, başlıca küresel turizm destinasyonları arasındadır. Turizm sektöründe 2014-2018 dönemi dalgalanmaların yaşandığı bir dönem olmuş; 2000'li yılların başından itibaren süregelen artışla 2014 yılında zirve noktasına ulaşılırken iç ve dış gelişmelere bağlı olarak 2015 ve 2016 yıllarında bir gerileme yaşanmıştır (On Birinci Kalkınma Planı). 2017 yılı ile birlikte bir toparlanma sürecine giren sektörde 2018 yılında turizm geliri bir önceki yıla göre %12,3 artarak 29,5 milyar ABD doları ve Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı 38,9 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir. Türkiye, 2011-2015 döneminde turist girişleri ve turizm gelirleri açısından dünyada sırasıyla 6. ve 12. sırada yer alırken 2016 yılında 10. ve 17. sırada yer almış ancak 2017 yılı itibarıyla sektörde yaşanan toparlanma ile 2018 yılında turist girişleri açısından dünyada tekrar 6. sıraya yükselmiştir. Turizm gelirleri açısından dünya sıralamasında 14. sırada yer almış olmasına karşın 2018 yılı ile bir önceki yıldaki turist sayısı girişleri karşılaştırıldığında dünyada en büyük artış oranını %22 artış ile Türkiye yakalamıştır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, Turizm İstatistikleri). Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye de turizm ziyaretçi sayıları bakımından COVID-19 pandemisinden oldukça etkilenmiştir. 2020 yılında Türkiye'ye gelen uluslararası ziyaretçi sayısı %72 oranında azalarak 12,7 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılı Ocak-Ekim döneminde ise Türkiye'ye gelen uluslararası ziyaretçi sayısı 2020 yılı aynı döneme göre %88 oranında artarak 21 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir.

On Birinci Kalkınma Planı'nda turizm sektörü öncelikli gelişme alanları içerisinde sayılarak uygulanacak politika ve tedbirler ile sektörün ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlamasının ve destinasyon odaklı anlayış çerçevesinde sektörde dönüşümün gerçekleştirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir. Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Eylem Planında (2007-2013), raporun bütüncül politika, strateji ve uygulamaya yönelik yaklaşımlar içerdiği ifade edilerek yönetişimin kritik rolüne değinilmiş, destinasyon yönetimi anlayışının geliştirilmesine yönelik politika ve stratejilere yer verilmiş ve turizm konseylerinin altyapısının oluşturulacağı ifade edilmiştir. Turizm sektöründe rekabet avantajı sağlamak ve mevcut eğilimler doğrultusunda, her iki strateji belgesinde de destinasyon yönetimi politikaları ön plana çıkarılmıştır. Bununla birlikte Destinasyon

Yönetimi Rehberinde turizm sektöründe eğilimlerin değiştiği ifade edilerek; yaşlı nüfusun önemli bir turist grubu olarak büyümekte olduğu, iş seyahatlerinin turistik deneyimle bütünleştiği, güvenlik algısının önemli hale geldiği, turist kararlarında sağlık ve çevrenin daha ağırlıklı bir faktör haline geldiği, sürdürülebilirliğin daha fazla önem kazandığı, gelişmekte olan destinasyonların gelişmiş destinasyonlardan daha hızlı büyüdüğü, dijital teknolojilerin sektörü yeniden şekillendirdiği ve piyasaya yeni giren aktörlere avantaj sağladığı, seyahat siteleri ve sosyal medyadan elde edilen diğer turist deneyimlerinin karar almada etkili rol oynadığı hususlarına değinilmiş ve mevcut ve önümüzdeki dönem turizm sektörünün dönüşümü açıklanmıştır. Rehberde ayrıca Türkiye'nin hızla büyüyen küresel turizm piyasasından daha fazla pay alabilmesi için tesis, altyapı, finansman gibi eksikleri gidermeye yönelik girdi odaklı bir politika yerine, yerel kaynakları ve ürünleri piyasa talebiyle rekabetçi bir şekilde buluşturacak, ziyaretçi ile yerel halkın memnuniyetini bir arada sağlayacak, ekonomik gelişmeyi sosyal ve çevresel sürdürülebilirlikle paralel yürütebilecek, farklı kurum ve paydaşları harekete geçirerek yatırımları ve faaliyetleri bu amaçlara yönlendirebilecek yönetim anlayışı odaklı bir politika gerekli olduğu ifade edilmiştir.

Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinin (2014-2023) "Turizm Potansiyelinin Yerel ve Bölgesel Kalkınma İçin Etkili Kullanımı" başlıklı bölümünde turizm ekonomisinin bölgesel boyutunu güçlendirmek ve kalkınmaya katkısını artırmak amacıyla yönetişimi iyileştirilmesi, yerindenlik esasıyla merkezi kuruluşlar, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve ilgili paydaşlarla kurumsal işbirliği mekanizmalarının hayata geçirilmesi, turizm sektöründe sunulan hizmetlerde nitelik bakımından standartlaşmanın sağlanması, sektörde marka bilincinin geliştirilmesi, bölgelerin turistik potansiyelinin ve varlıklarının (tarihi kişilikler, kültürel mekânlar) koordineli bir şekilde tanıtılması ve pazarlanmasının sağlanması hedeflenmiş ayrıca bölgesel bazda destinasyonlar ve turizm türleri arası bağlantıların kurulmasına yönelik çalışmaların yapılacağı belirtilmiştir.

Turizm sektörünün mevcut durumunun değerlendirilmesi ve geleceğe yönelik ulusal bir turizm politikasının oluşturulabilmesi amacıyla düzenlenen 3. Turizm Şurasında "Turizmde Örgütlenme ve Destinasyon Yönetimi" konusunda komisyon oluşturulmuş ve komisyon tarafından bir çalışma raporu hazırlanmıştır. Raporda Türkiye'de destinasyon yönetimine geçiş modelinin belirlenmesine yönelik kararlar alınmıştır.

Ulusal ölçekli turizm sektörüne yönelik destinasyon yönetimi politikalarından hareketle bölgesel ölçekte turizm sektörüne yönelik hazırlanan çalışmalar değerlendirildiğinde; 2012-2015 dönemini kapsayan Hatay Turizm Stratejisi ve Eylem Planında turizm endüstrisinin aktif bir biçimde stratejik yönetim sürecine, bütün safhalarda entegre edilmesi benimsenmiş, stratejinin uygulama ve eşgüdüm aşaması için özel ve kamu sektörlerini bir araya getiren Strateji Yönetim Kurulu ve Strateji Yönetim Ofisi yapıları önerilmiştir. 2018-2023 yıllarını kapsayacak şekilde hazırlanan Hatay Turizm Stratejisi ve Eylem Planında ise "bütüncül ve sürdürülebilir destinasyon deneyimi geliştirme" yaklaşımının benimsendiği ifade edilmiş ancak herhangi bir yönetim-koordinasyon yapısı önerilmemiştir. Kahramanmaraş İl Turizm Stratejisi ve Eylem Planında (2019-2023) turizm konusunda tüm taraflar arasında eşgüdümü sağlayacak ilgili kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının yer aldığı bir çatı platform kurulması önceliklendirilmiş, Osmaniye İl Turizm Stratejisi ve Eylem Planında (2020-2024) ise destinasyon yönetim örgütünün gerekliliğine vurgu yapılmış ve Osmaniye Turizm Yönetişim Modeli yapısı sunulmuştur.

Turizm Stratejisi ve Eylem Planlarının yanı sıra TR63 Bölgesi'nde, büyük bir bölümünde ajansın da katkısıyla, kamu kurumları tarafından bölge değerlerine yer verilen çalışmalar (kültür envanterleri, turizm rehberleri, kültür rotaları vb.) hazırlanmış; marka kent derneği, turizm konseyleri, gastronomi platformu gibi yapılanmalar oluşturularak söz konusu çalışmaların hayata geçirilmesi hedeflenmiştir. Ancak bu çalışmaların önerdiği politika, strateji ve tedbirler sınırlı uygulanmış, ortaya konulan çekicilikleri desteklemeye yönelik tedbirler yeterince başarılı olamamıştır. Çalışmaların yeterince başarılı olamaması bölgede turizm ürünü, strateji ve yapı eksikliğinden ziyade çok aktörlü işbirliği, sürekli yerinde eşgüdüm gerektiren stratejik planların kurumsal olarak sahiplenilmeyişinden ve bunun gereği olan yatay ve dikey ilişkileri tanımlanmış uygulamaya yönelik bir eşgüdüm mekanizmasının olmayışından kaynaklanmaktadır. Bu durum bölgede bütüncül turizm yönetim yapısının oluşturulmasına yönelik tedbirlerin alınması ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır.

TR63 Bölgesi'nin turistik değer haritası incelendiğinde tatil, sağlık ve inanç turizmi varlıkları açısından çeşitliliğe sahip olduğu görülmektedir. Hatay ilinde Antakya, Defne ve Samandağ ilçelerinde tarihi değerler

(arkeoloji müzesi, tematik müzeler vb.) ve inanç turizmi varlıkları (Habib-i Neccar Camisi, St. Pierre Kilisesi vb.) öne çıkarken, Arsuz çevresinde deniz turizmi öne çıkmaktadır. Gastronomi alanında UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağında yer alan Hatay ilinin tamamında mutfak kültürü ziyaretçiler için çekicilik unsuru barındırmaktadır. Kahramanmaraş ili tarihi değerler (Germanicia Antik Kenti), inanç turizmi (Eshab-ı Kehf Külliyesi), kış turizmi (Yedikuyular Kayak Merkezi) ve macera turizmi (yamaç paraşütü) açısından önemli değerlere sahiptir. Osmaniye ilinde yer alan kaleler, Karatepe-Aslantaş bölgesi ve doğa turizmi varlıkları öne çıkan turizm değerleridir.

Bu doğrultuda turizm sektöründe aktörler arasında eşgüdüm ve işbirliğini tesis etmek, dağınık olarak yürütülen turizm faaliyetleri yerine bütünsel stratejilerinin uygulanmasını sağlamak, organizasyonel süreç iyileştirmeleri yönünde çalışmalar gerçekleştirmek, tematik odaklanmayı oluşturmak ve destek mekanizmalarının da sağlıklı destinasyon yönetimi uygulanması yönünde belirlenmiş bu konularda uygulanmasını sağlamak amacıyla ajans tarafından Destinasyon Yönetimi Odaklı Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programının uygulanması planlanmaktadır.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 3. Destinasyon SOP Faaliyetleri Sonuç ve Çıktı Göstergeleri

Özel Amaç	Gösterge Adı	Birim	Türü	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1,4	İl tanıtım ve geliştirme kurullarında alınan kararlar doğrultusunda ticarileşen rota/destinasyon sayısı	Adet	Sonuç	-	5	Ajans faaliyet raporları, toplantı tutanakları
2,3	Hazırlanan raporlar doğrultusunda altyapısı geliştirilen destinasyon sayısı	Adet	Sonuç	-	3	Ajans faaliyet raporları, toplantı tutanakları
3	Eğitimler sonrasında istihdam edilen genç sayısı	Kişi	Sonuç	-	15	Ajans faaliyet raporları
2,3,4	Bölge illerine gelen ziyaretçi artış oranları	%	Sonuç	-	5	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü kayıtları
4	Tanıtım çalışmaları sonrasında bölgeyi programına dahil eden tur sayısı	Adet	Sonuç	-	2	İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri kayıtları
1,2,3,4	İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulları işbirliğinde hazırlanan yayın sayısı	Adet	Çıktı	-	3	Ajans faaliyet raporları
1,4	İşbirliği yapılan kurum/kuruluş sayısı	Adet	Çıktı	-	30	Ajans faaliyet raporları
3	Eğitim verilen konaklama tesisi, restoran vb. çalışanı sayısı	Kişi	Çıktı	-	150	Ajans faaliyet raporları
3	Gerçekleştirilen eğitim sayısı	Adet	Çıktı	-	6	Ajans faaliyet raporları
1,2,4	Düzenlenen toplantı/konferans/çalıştay sayısı	Adet	Çıktı	-	5	Ajans faaliyet raporları
4	Blogger, influencer vb. tanıtım etkinlikleri	Adet	Çıktı	-	5	Ajans faaliyet raporları
1,4	Yat turizminin geliştirilmesine yönelik hazırlanan yayın sayısı	Adet	Çıktı	-	1	Ajans faaliyet raporları
1,4	Tematik müzeler rotasına yönelik hazırlanan yayın sayısı	Adet	Çıktı	-	3	Ajans faaliyet raporları
2	Restore edilip turizme kazandırılan tesis sayısı	Adet	Çıktı	-	10	Destek programları sonuç raporları

d. Proje ve Faaliyetler

I. Araştırma, Analiz ve Programlama

- İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu Çalışmaları

DOĞAKA tarafından 2021-2023 yıllarını kapsayacak şekilde belirlenen Destinasyon Yönetimi Odaklı Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı bölgede bütünsel turizm yönetimini amaçlamaktadır. Bu doğrultuda ulusal strateji belgeleri ve yerel ölçekte hazırlanan dokümanlar doğrultusunda ajans koordinasyonunda il bazlı destinasyon yönetim organizasyonlarının (DYO) kurulacağı belirtilmiştir. Bu süreçte ajansın DYO amaçları ile örtüşecek şekilde Kültür ve Turizm Bakanlığı koordinasyonunda İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulları yapısı oluşturulmuştur. Bu kapsamda ajansımızın DYO yapısı altında planlanan strateji geliştirme ve eğitim/bilgilendirme faaliyetleri İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu çatısı altında gerçekleştirilecektir.

- Turizm Değerleri Ziyaretçi Algı Araştırması

Bölgedeki turizm değerlerine yönelik eksikliklerin tespiti ve giderilmesi amacıyla ziyaretçilerin yaşadıkları/karşılaştıkları sorunları/zorlukları ölçmeyi hedefleyen ve turizm değeri ile ilgili eksikliklerin giderilmesine yönelik faaliyet önerilerine yer veren araştırma çalışması gerçekleştirilecektir. Çalışma doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlara yönelik projeler küçük ölçekli altyapı mali destek programı kapsamında öncelikli olarak desteklenecektir.

II. İşbirliği ve Koordinasyon

- Ulusal Turizm Paydaşları İşbirliği Çalışmaları

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirli sektör ve temalarda çalışmaları bulunan veya çalışmalar yapmayı planlayan ajansların birbirleriyle eşleştirilmesine, iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılmasına ve yeni fikirler ile ortak projelerin geliştirilmesine yönelik Kalkınma Ajansları Eşleştirme Programı hayata geçirilmiştir. Program kapsamında DOĞAKA ve İpekyolu Kalkınma Ajansı gastronomi alanında eşleştirilmiştir. Gastronomi alanında gerçekleştirilecek işbirliği çalışmalarına Çukurova Kalkınma Ajansı (ÇKA) da dahil edilerek 3A (Adana, Antakya, Antep) Projesi geliştirilmiş olup proje kapsamında ortak tanıtım çalışmalarının gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Destinasyon Yönetimi Odaklı Turizmin Geliştirilmesi SOP kapsamında kalkınma ajanslarının yanı sıra turizm sektöründe faaliyet gösteren ulusal turizm paydaşları ile de işbirliğine yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

III. Kapasite Geliştirme, Tanıtım ve Yatırım Destek

- Genç İstihdamı Teması Turizm Sektörü Eğitim Paketi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 2022-2023 yılları için Genç İstihdamı teması belirlenmiştir. Bu doğrultuda ajansımız tarafından turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin çalışanlarının becerilerinin geliştirilmesine ve sektörde faaliyet gösteren işletmelerin ihtiyaçları doğrultusunda gençlere beceriler kazandırılarak istihdam edilmesinin sağlanmasına yönelik eğitimler gerçekleştirilecektir. Gerçekleştirilecek eğitimler firma ihtiyaç analizi ve ziyaretçiler ile gerçekleştirilecek anket çalışması sonrasında ortaya çıkacak ihtiyaçlar çerçevesinde belirlenecektir.

- Bölge Tanıtım Çalışmaları

Bölge tanıtım çalışmaları kapsamında turistik ürünler; tanıtım materyallerinin hazırlanması, hedef ülkelere yönelik Fam Trip ve foto safari organizasyonları, UNESCO gastronomi şehirleri

etkinliği, coğrafi işaretli ürünlerin belgesellerinin hazırlanması, yerli ve yabancı turizm profesyonellerinin bölgeye davet edildiği organizasyonlar, film yapımcılarına yönelik organizasyonlar, yarışmalar vb. etkinliklerle tanıtılacaktır.

- Doğu Akdeniz Kıyılarında Yat Turizmi Rotasının Geliştirilmesi

Türkiye’de yat turizmi alanında faaliyet gösteren (bot imalatçısı, motor imalatçısı, aksesuar ve ekipman imalatçısı ve hizmet sunucular) 1.217 firmada 8.520 kişi istihdam edilirken firmaların cirosu 561 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılı verilerine göre Türkiye limanlarına toplam 9.247 yat ve 34.310 yat ziyaretçisi gelmiştir. Ayrıca Türkiye’nin Ege ve Batı Akdeniz kıyılarında konaklayan 28 bin yat bulunmaktadır. Türkiye’de Doğu Akdeniz kıyılarında ise yat turizmi henüz istenilen seviyede değildir. Bölgede Mersin Marina ve Arsuz Madenli Yat Limanının yanı sıra küçük ölçekli balıkçı barınakları bulunmaktadır. Bununla birlikte Mersin ili Aydıncık ilçesinde kurulum aşamasında olan yat limanından başlayarak, Mersin Marina, Adana ili Yumurtalık ilçesinde kurulması planlanan yat limanı, İskenderun Balıkçı Barınağı, Arsuz Madenli Yat Limanı ve Su Sporları Merkezi ve Yayladağı Dalış Akademisi birlikte değerlendirildiğinde Doğu Akdeniz kıyıları yat turizmi açısından önemli bir potansiyel barındırmaktadır. Bu doğrultuda Çukurova Kalkınma Ajansı işbirliğinde Doğu Akdeniz limanlarının yat turizmi açısından varış noktası haline gelmesi amacıyla tanıtım (tanıtım filmlerinin hazırlanması, yat ve yelken dergilerine yönelik basın bültenleri, yat ve yelken kulüpleri ziyaretleri, işbirliği görüşmeleri) ve planlama (işbirliği ağlarının kurulması, rotaların hazırlanması vb.) alışmaları gerçekleştirilecektir.

- TR63 Bölgesi Tematik Müzeler Rotasının Geliştirilmesi

TR63 Bölgesi’nde ajans destek mekanizmaları vasıtasıyla Hatay ilinde Hatay Devleti Müzesi, Mutfak Müzesi, Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Müzesi, Vakıflı Köyü Müzesi, Tarım Müzesi, Ağaç Müzesi; Kahramanmaraş ilinde Dedeoğlu Konağı Etnografik Maraş Evi, Kent ve Panorama Müzesi, Mutfak Müzesi, Germanicia Antik Kenti; Osmaniye ilinde Kadirli Kent Müzesi, Oyuncak Müzesi, Yer Fıstığı Müzesi gibi müzeler kurulmuştur. Ayrıca başta Hatay Arkeoloji ve St. Pierre müzeleri olmak üzere bölgede birçok müze bulunmaktadır. Bu doğrultuda söz konusu müzelerin ziyaretçi sayılarını artırmak amacıyla il bazlı müze rotaları oluşturulacaktır. Rotaların tanıtımı amacıyla Müzecilik Meslek Kuruluşu Derneği ve Müze Dergisi’ne yönelik basın bültenleri ve ili ziyaret eden turlara yönelik afiş-broşür gibi tanıtım materyalleri hazırlanacaktır. Bununla birlikte ziyaretçilerin müzelerde daha kaliteli zaman geçirmesi amacıyla tematik alanlarla ilgili tanıtım filmleri hazırlanacak ve ziyaretçilerin hasat yöntemleri, üretim şekilleri vb. hususları deneyimlemelerine yönelik alt yapı eksiklikleri giderilecektir.

IV. Devam Eden Projeler

Destinasyon SOP kapsamında 2019, 2021 ve 2022 yılları Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Küçük lekli Altyapı Mali Destek Programları ile 2021 Yılı Turizmin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı devam etmektedir.

e. Program Süresi, Zaman Planlaması ve Faaliyet Bütçesi

Tablo 4. Destinasyon SOP Program Süresi ve Zaman Planlaması

Sıra No	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü	Yöntem	Süre (Ay)	Başlangıç Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bitiş Dönemi (Yıl/Çeyrek)	2022 Yılı Bütçesi (TL)	2023 Yılı Bütçesi (TL)
1	İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu Çalışmaları	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	24	2022/1	2023/2	150.000,00	150.000,00
2	Turizm Değerleri Ziyaretçi Algı Araştırması	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	36	2021/1	2023/2	30.000,00	30.000,00
3	Ulusal Turizm Paydaşları İşbirliği Çalışmaları	Faaliyet	İşbirliği ve Koordinasyon	36	2021/1	2023/2	300.000,00	300.000,00
4	Genç İstihdamı Teması Turizm Sektörü Eğitim Paketi	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	24	2022/1	2023/2	100.000,00	100.000,00
5	Bölge Tanıtım Çalışmaları	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	36	2021/1	2023/2	500.000,00	500.000,00
6	Doğu Akdeniz Kıyılarında Yat Turizmi Rotasının Geliştirilmesi	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	24	2022/1	2023/2	200.000,00	200.000,00
7	TR63 Bölgesi Tematik Müzeler Rotasının Geliştirilmesi	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	24	2022/1	2023/2	200.000,00	200.000,00
8	Devam Eden Projeler (2019, 2021 ve 2022 Yılları Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı, 2021 Yılı Turizmin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı)	Proje	Proje Teklif Çağrısı	24	2022/1	2023/2	17.603.200,00	9.000.000,00
TOPLAM							19.083.200,00	10.480.000,00

f. İzleme ve Değerlendirme

Destinasyon SOP'un koordinasyonunun sağlanmasından Sektörel Destekler ve Programlama (SDP) birimi sorumludur. SDP birimi koordinasyonunda Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye YDO'ları, Program Yönetim Birimi, İzleme ve Değerlendirme Birimi ve Kurumsal Koordinasyon Birimleri çalışanlarından oluşan Destinasyon SOP çalışma grubu oluşturulmuştur. Çalışma grubu, programın ve programın sekretaryasının yürütülmesinden sorumludur.

2.3. Seracılık Uygulamalarının Yaygınlaştırılması Sonuç Odaklı Programı

a. Amaç

Genel Amaç: TR63 Bölgesi'nde katma değerli tarımsal üretimin artırılması

Özel Amaç 1. Bölgede kurulu sera alanının artırılması ve mevcut seraların modernize edilmesi

Özel Amaç 2. Bölgede seracılık faaliyetlerinde teknik bilgi birikiminin ve modern uygulamaların yaygınlaştırılması

Özel Amaç 3. Bölgede nitelikli, yüksek verime sahip ve dayanıklı tarımsal ürün üretimine yönelik mevcut altyapının geliştirilmesi

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

On Birinci Kalkınma Planı'nda (2019-2023) tarım sektörüne öncelikli gelişme alanlarında yer verilerek “Çevresel, sosyal ve ekonomik olarak sürdürülebilir, ülke insanının yeterli ve dengeli beslenmesinin yanı sıra arz talep dengesini gözeterek üretim yapısıyla uluslararası rekabet gücünü artırmış, ileri teknolojiye dayalı, altyapı sorunlarını çözmüş, örgütlülüğü ve verimliliği yüksek, etkin bir tarım sektörünün oluşturulması temel amaçtır.” ifadesi ile verimli ve kaliteli üretime dikkat çekilmiş ve “örtü altı yetiştiriciliğine yönelik modern seraların kurulmasının yanında mevcut seraların modernize edilmesi, büyütülmesi, paketlenme tesisleri ve depo yapımı için yatırım ve işletme finansman desteği sağlanması” tedbirine yer verilmiştir.

Bölgesel Gelişme Ulusal Strateji Belgesinde (2014-2023) ulusal plan ile benzer hedeflere yönelik olarak arazi varlığının daha ekonomik kullanımını sağlamak üzere örtü altı üretim tekniklerinin geliştirilmesine vurgu yapılmıştır.

TR63 Bölge Planı'nda (2014-2023), Türkiye'deki toplam tarım alanlarının %2,9'unun TR63 Bölgesi'nde yer almasına rağmen, Türkiye toplam bitkisel üretim değerinin % 4,9'unu üreten TR63 Bölgesi'nin, kişi başı bitkisel üretim değerinde hem bölge bazında hem de tek tek iller bazında Türkiye ortalamalarından daha yüksek değerlere sahip olmasına rağmen TR63 Bölgesi'ndeki bitkisel üretim değerinin benzer iklim ve coğrafi şartlara oranına sahip TR61 Bölgesi'nin (Antalya, Isparta, Burdur) yarısından daha az bir değerde olduğu belirtilmiştir. Bu noktada TR63 Bölgesi'nde yaygın durumdaki geleneksel üretim yöntemlerinin tarımsal faaliyetlerin bölgesel ekonomiye olan katkısını sınırladığını belirten plan metninde, bölgede oldukça geniş bir ürün yelpazesi olmasına rağmen üretimde modern tarım tekniklerinin kullanımının sınırlı olduğu ve bu durumun da düşük katma değerli ve standart ürün üretimine neden olduğu vurgulanmıştır. Bu kapsamda planda, tarım sektörü bölgesel kalkınmaya en hızlı ve etkili katkı sağlayabilecek sektörler arasında değerlendirilerek “Tarımda Yapısal Dönüşümün Sağlanması ve Kırsal Kalkınma” stratejisi başlığı altında ele alınmış ve sektörde temel olarak geleneksel üretim yöntemlerinden modern üretim tekniklerine geçiş hedeflenmiştir. Uygun arazi yapısı ve iklim koşullarına rağmen seracılığın oldukça düşük seviyelerde yapıldığının belirtildiği plan metninde, “TR63 Bölgesi'nde seracılığın, iyi tarım uygulamalarının ve organik tarımın geliştirilmesine yönelik yatırımların teknik ve mali destek programları ile desteklenmesi” stratejisi ile seracılık konusunda yapılacak yatırımların çeşitli destek mekanizmaları ile destekleneceği belirtilmiş ve 2014-2023 dönemi için hedeflenen projeler arasında bölgede organize sera bölgeleri kurulmasına yer verilmiştir. Bununla birlikte plan metninde, yoğun olarak üretimi yapılan ürünlerde ar-ge tabanlı tohum, fide ve fidan gelişimine yönelik altyapı tesislerinin kurulmasının ürün markalaşmasına katkı sağlayacağı ifade edilmiştir.

Ajans tarafından 2015 yılı içerisinde tamamlanan Seracılık Sektör Raporunda bölgenin, arazi yapısı, iklim özellikleri ve yaygın tarımsal üretim faaliyetleri gibi faktörler nedeniyle seracılık konusunda önemli bir potansiyelinin olduğu belirtilerek, stratejik ürünlerin belirlenmesine yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi, bilgilendirme ve eğitim faaliyetlerinin yapılması ve destekleyici kurumlar tarafından bu alanda yapılacak yatırımların desteklenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

2020 yılı verilerine göre TR63 Bölgesi 16 milyar 907 milyon TL tarımsal üretim değeri ile Türkiye'de 26 bölge arasında 15. sıradadır (%3,4). Bu değerin %60,5'i bitkisel üretim, %8,9'u hayvansal üretim

ve %30,6'sı canlı hayvan değerinden oluşmaktadır. Bitkisel üretim alanlarının % 25,2'si ise meyve üretim alanlarından oluşmaktadır. Bölgede elverişli iklim ve tarımda sulama imkanlarına rağmen tarımsal üretimin geleneksel yöntemlerle yapılması ve yeni ürünlere geçilmemesi tarımsal üretimde yeterli gelirin sağlanamaması sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

2020 yılı verilerine göre Türkiye'de 805 bin dekar örtü altı üretim alanında 8,5 milyon ton ürün üretilmektedir. Antalya toplam sera alanlarının %38,8'ine sahipken, Mersin ve Adana illeri, Antalya'dan sonra en fazla örtü altı üretim alanına sahip iller arasında yer almaktadır. TR63 Bölgesi illeri ise örtü altı üretim alanlarından ve üretiminden yeterince pay alamamaktadır. Hatay ilinde 11,7 bin dekarlık alanda 53,2 bin ton, Kahramanmaraş ilinde 1,2 bin dekar alanda 24,3 bin ton, Osmaniye ilinde 430 dekar alanda 3 bin ton ürün üretilmektedir.

DOĞAKA tarafından örtü altı üretim konusunda 2015 yılında Seracılık Sektör Raporu hazırlanmış, 2016 yılında Osmaniye ilinde Seracılık Paneli organize edilmiş ve üreticilerle birlikte Mersin ilinde seracılık ziyaretleri gerçekleştirilmiş, 2017 yılında TR63 Bölgesi'nde Orta ve İleri Teknolojiye Sahip Sera Fizibiliteleri çalışması hazırlanmış, 2018 ve 2019 yıllarında Seracılığın Geliştirilmesi Mali Destek Programı uygulanmıştır. Söz konusu programlar kapsamında 2018 ve 2019 yıllarında toplam 140 dekar sera kurulması taahhüt edilmiştir. Bununla birlikte 2019 yılı içerisinde Hatay İli Fidancılık Sektör Raporu hazırlanmış ve hazırlık çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen saha ziyaretlerinde, kayıt dışı üretim, yüksek üretim maliyetleri, küçük ölçekli çok sayıda işletme bulunması, işletmeler arasında örgütlülük bilincinin yerleşmemiş olması, bölgedeki fidan talebinde azalmalar, akademik çalışmaların üreticiye ulaşmaması ve ihracatta rekabet gücünün zayıf olması gibi sorunlar ortaya konmuştur. Bu doğrultuda Seracılık Uygulamalarının Yaygınlaştırılması Sonuç Odaklı Programının uygulanması planlanmaktadır.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 5. Sera SOP Sonuç ve Çıktı Göstergeleri

Özel Amaç	Gösterge Adı	Birim	Türü	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Kurulan örtü altı üretim alanı (yüksek tünel, plastik sera)	Dekar	Sonuç	3.671	7.000	TÜİK, Örtü Altı Kayıt Sistemi
1,2	Modernize edilen örtü altı üretim alanı	Dekar	Sonuç	-	400	Destek programları nihai raporları, saha ziyaretleri
1,3	TR63 Bölgesi'nde örtü altı üretimi yapılan ürün çeşidi sayısı	Adet	Sonuç	10	13	TÜİK, Örtü Altı Kayıt Sistemi
1	Elde edilen örtü altı üretim miktarı	Ton	Sonuç	34.691	70.000	TÜİK, Örtü Altı Kayıt Sistemi
1	Elde edilen örtü altı üretim değeri	TL	Sonuç	80 Milyon	160 Milyon	TÜİK, Örtü Altı Kayıt Sistemi
1	Bilgilendirme/farkındalık çalışmaları sonrasında yatırım sürecini başlatan yeni üretici sayısı	Kişi	Sonuç	-	75	Örtü Altı Kayıt Sistemi, Destek programları nihai raporları, İl Tarım ve Orman Müdürlükleri raporları
2	Sera danışmanlığı verilen firma sayısı	Adet	Çıktı	-	20	Ajans faaliyet raporları, katılımcı listeleri
2	Gerçekleştirilen organizasyon sayısı	Adet	Çıktı	-	9	Ajans faaliyet raporları
2	Ziyaret edilen paydaş sayısı	Kişi	Çıktı	-	50	Ajans faaliyet raporları
2	E-ticaret eğitimi alan girişimci sayısı	Kişi	Çıktı	-	150	Ajans faaliyet raporları
2	Pazarlama eğitimi alan girişimci sayısı	Kişi	Çıktı		150	Ajans faaliyet raporları

d. Proje ve Faaliyetler

I. İşbirliği ve Koordinasyon

- TR63 Bölgesi'nde Organize Sera Bölgeleri Kurulmasına Yönelik Çalışmalar

TR63 Bölgesi coğrafi koşulları ve iklimi ile daha verimli ve kaliteli tarımsal ürün elde edilmesine imkan sağlayacak özelliklere sahip olmasına rağmen Türkiye'deki sera alanlarının yalnızca %1,65'i TR63 Bölgesi'nde yer almaktadır. Bu doğrultuda TR63 Bölgesi illerinde uygun altyapı imkanlarına sahip organize sera bölgeleri (tarıma dayalı ihtisas OSB) kurulmasına yönelik paydaşları organize etmek amacıyla Sera OSB toplantıları gerçekleştirilecektir.

II. Kapasite Geliştirme, Tanıtım ve Yatırım Destek

- Seracılık Bilgilendirme Toplantıları

Seracılık sektöründe üreticilere ve yatırım yapmak isteyen girişimcilere yönelik ulusal ve uluslararası eğilimler (tohum, teknoloji kullanımı vb.), devlet destekleri, tarımsal üretim teknolojileri vb. konularda il-ilçe ölçeğinde başta İl Tarım ve Orman Müdürlükleri olmak üzere ilgili kurumlarla işbirliği içerisinde bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilecektir.

- Seracılıkta Dijital Teknolojilerin Kullanımı Bilgilendirme Toplantısı

Seracılık sektöründe faaliyet gösteren işletmeleri modern iklimlendirme, uzaktan erişim ve takip gibi teknolojik gelişmeler hakkında bilgilendirmek ve ürün kalite ve verimini artırmak amacıyla seracılıkta dijital teknolojilerin kullanımı bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilecektir.

- Sera Danışmanlığı

Ajans tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda bölgede kurulu seraların üreticilerinin sera üretim yöntemleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı ve bu durumun da seralarda verimliliği düşürdüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda sektörde uzmanlaşmış danışmanlar ile sera üreticilerine yönelik kontrol sistemleri, aydınlatma, havalandırma-iklimlendirme, sisleme, dikim- sulama-budama teknikleri, gübreleme ve hasat gibi üretim süreçlerinde danışmanlık verilecektir.

- Seracılık Eğitimleri

Seracılık geleneksel tarımsal üretim metotlarına göre daha yüksek yatırım ve işletme giderleri içeren, daha fazla teknik bilgi gerektiren bir üretim modelidir. Ajans tarafından gerçekleştirilen saha çalışmalarında, sektör temsilcileri ziyaretlerinde ve mali destek programı uygulamaları sürecinde sektörde faaliyet gösteren işletmelerde ve sektöre girmek isteyen yatırımcılarda seracılık ile ilgili bilgi eksikliği (toprak verimliliği, hastalık ve zararlılar, gübre kullanımı, havalandırma, sulama vb.) olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda sektörde yer alan üreticilere ve sektöre girmek isteyen yatırımcılara yönelik ilaçlama, budama, havalandırma teknikleri vb. eğitimler gerçekleştirilecektir.

- Fidancılık Paneli

Hatay ilinde 2019 yılı itibarı ile kayıtlı üretim yapan 73 adet fidan işletmesi bulunmakta olup Hatay İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'ne verilen beyanname sayısından yola çıkılarak Hatay ilinde fidancılık sektörünün yıllık ekonomik büyüklüğünün 45 ile 60 milyon ABD doları olduğu tahmin edilmektedir. Bu noktadan hareketle ajansımız tarafından 2019 yılı içerisinde sektörün mevcut durumu ile ekonomik potansiyelini ortaya koyan ve sektör için bir yol haritası sunan

Hatay İli Fidancılık Sektör Raporu hazırlanmıştır. Fidancılık sektör raporunun hazırlanması aşamasında gerçekleştirilen saha çalışmaları kapsamında sektörde kayıt dışı üretimin fazlalığı, yüksek üretim maliyetleri, örgütlülük bilincinin yerleşmemiş olması, bölgedeki fidan talebinde azalmalar, akademik çalışmaların üreticiye ulaşmaması, ihracatta rekabet gücünün zayıf olması gibi sorunlar ortaya konmuştur. Bu doğrultuda sorunların çözümüne yönelik olarak, kayıt dışı üretimin sektöre verdiği zararın ortaya konması, akademik çalışmaların sektöre ulaştırılabilmesi gibi konuların ele alınacağı, üreticilerin, birlik temsilcilerinin ve akademisyenlerin katılım sağlayacağı bir panel düzenlenmesi planlanmaktadır.

- İşten Sosyal Uyuma (Business to Social Cohesion) Projesi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda kalkınma ajansları ile işbirliği halinde yürütülen proje kapsamında kadın girişimcilerin ve kadın kooperatiflerinin sosyal ve ekonomik hayata katılımlarının ve kendilerine yeterliliklerinin artırılması yolu ile sosyal uyumun desteklenmesini amaçlamaktadır. Proje ile kadın kooperatiflerinin ve kadın girişimcilerin ihtiyaçlarına yönelik danışmanlık hizmeti verilmesi, danışmanlık hizmeti sonucu ortaya çıkan ihtiyaçlar için aynı destek sağlanması ve desteklenen kooperatiflerin ticarileşme ve satış kanallarını geliştirmeleri amacıyla yerel, bölgesel ve uluslararası tedarik zincirleri, e-ticaret platformları ve hedef illerdeki potansiyel alıcılar nezdinde girişimde bulunulmasına yönelik faaliyetler yer almaktadır. Yerel ürünlerin ticarileşmesi ve tanıtımı için envanter çalışması yürütülerek Türkiye'nin yöresel ürün haritasının çıkarılması ve yöresel ürün platformu oluşturulması da proje kapsamında gerçekleştirilecek çalışmalar arasındadır.

III. Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri

- Coğrafi İşaret Tescil Çalışmaları

Coğrafi ve kültürel zenginliklere sahip TR63 Bölgesi'nde, bölge ile özdeşleşmiş birçok ürün bulunmaktadır. Bu doğrultuda bölge ekonomisine ve tanıtımına katkı sağlanması, bölgemizin kültürel değerlerinin korunması ve üretici ve tüketicilerin korunması amacıyla ajans tarafından 2015 yılından itibaren coğrafi işaret konusunda farkındalık oluşturmaya ve coğrafi işaret tescil sayısının artırılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Ajans tarafından bugüne kadar gerçekleştirilen çalışmalar (teknik destek programı, doğrudan faaliyet desteği (fizibilite desteği), kurumlar arası işbirliği protokolleri vb.) kapsamında Hatay ilinde 13, Kahramanmaraş ilinde 8 ve Osmaniye ilinde 2 adet olmak üzere toplam 23 adet üründe coğrafi işaret tescili gerçekleştirilmiş olup 10 adet üründe ise başvuru süreci devam etmektedir. Bölgede coğrafi işaret tescilleri artmakla birlikte söz konusu ürünlerin ekonomiye sağladığı katma değer ve ulusal pazarlara açılımı istenilen seviyede değildir. Bu doğrultuda ajans tarafından coğrafi işaretli ürünlerin katma değerinin artması ve ticarileşmesi amacıyla coğrafi işaretli ürünler eylem planı hazırlanacak ve Hatay ilinde ulusal ölçekte satın almacıların davet edileceği ikili görüşmeler organize edilecektir.

- TR63 Bölgesi'nde Kadın Kooperatifçiliğinin Geliştirilmesi Projesi

TR63 Bölgesi'nde Hatay ilinde 23 adet, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinde ise üçer adet olmak üzere toplam 29 adet kadın girişimi üretim ve işletme kooperatifi bulunmaktadır. Söz konusu kooperatiflerin büyük bir kısmı son dönemde kurulmuş olup kısıtlı sermaye ile faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Ajans tarafından kadın kooperatiflerine yönelik gerçekleştirilen saha ziyaretlerinde tanıtım ve pazarlama sorunları olduğu gözlemlenmiş ve gerçekleştirilen anket çalışmasında e-ticaret ve pazarlama eğitimi ve e-ticaret sitesi ihtiyaçları belirtilmiştir. Bu doğrultuda ajans tarafından kadın kooperatiflerin tanıtım ve pazarlama ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla e-ticaret ve pazarlama konularında eğitimlerin ve danışmanlık çalışmalarının gerçekleştirilmesi ve kurulu e-ticaret sitelerinde satış yapabilmelerine yönelik destek sağlanması planlanmakta olup bölgede faaliyet gösteren kadın kooperatiflerinin rekabetçilik seviyelerinin artırılması hedeflenmektedir.

IV. Ajans Destekleri

- Güdümlü Proje Uygulamaları

2022-2023 döneminde Sera SOP ncelikleri doğrultusunda geliştirilecek proje önerilerinin güdümlü proje bilgi formları vasıtasıyla çalışma programında revizyon yapılarak ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın onayı doğrultusunda hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Bu kapsamda TR63 Bölgesi'nde örnek teşkil edecek teknolojik ve modern bir sera işletmesi modelinin geliştirilmesine yönelik projelendirme çalışmaları devam etmektedir.

e. Program Süresi, Zaman Planlaması ve Faaliyet Bütçesi

Tablo 6. SERA SOP Program Süresi ve Zaman Planlaması

Sıra No	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü	Yöntem	Süre (Ay)	Başlangıç Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bitiş Dönemi (Yıl/Çeyrek)	2022 Yılı Bütçesi (TL)	2023 Yılı Bütçesi (TL)
1	TR63 Bölgesi'nde Organize Sera Bölgeleri Kurulmasına Yönelik Çalışmalar	Faaliyet	İşbirliği ve Koordinasyon	36	2021/1	2023/2	70.000,00	70.000,00
2	Seracılık Bilgilendirme Toplantıları	Faaliyet	İşbirliği ve Koordinasyon	36	2021/1	2023/2	30.000,00	30.000,00
3	Seracılıkta Dijital Teknolojilerin Kullanımı Bilgilendirme Toplantıları	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	24	2022/1	2023/2	15.000,00	15.000,00
4	Sera Danışmanlığı	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	36	2021/1	2023/2	200.000,00	200.000,00
5	Seracılık Eğitimleri	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	36	2021/1	2023/2	100.000,00	100.000,00
6	Fidancılık Paneli	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	36	2021/1	2023/2	15.000,00	15.000,00
7	İşten Sosyal Uyuma (Business to Social Cohesion) Projesi	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	24	2022/1	2023/2	-	-
8	Coğrafi İşaret Tescil Çalışmaları	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	24	2022/1	2023/2	50.000,00	50.000,00
9	TR63 Bölgesi'nde Kadın Kooperatifçiliğinin Geliştirilmesi Projesi	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	24	2022/1	2023/2	200.000,00	200.000,00
10	Güdümlü Proje Uygulamaları	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	30	2021/2	2023/2	3.000.000,00	2.000.000,00
TOPLAM							3.680.000,00	2.680.000,00

f. İzleme ve Değerlendirme

Sera SOP'un koordinasyonunun sağlanmasından Program Yönetimi Birimi (PYB) sorumludur. PYB koordinasyonunda Yatırım Destek Ofisleri, Sektörel Destekler ve Programlama Birimi ve İzleme ve Değerlendirme Birimi çalışanlarından oluşan Sera SOP Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Çalışma grubu, programın ve programın sekretaryasının yürütülmesinden sorumlu olup üçer aylık dönemlerde toplantılar gerçekleştirecektir.

3. KURUMSAL GELİŞİM

a. Faaliyetler

I. Araştırma, Analiz ve Programlama

- Program Sonrası Değerlendirme Raporu Çalışması

Ajans tarafından uygulanan proje teklif çağrılarının, finansman desteklerinin ve güdümlü proje uygulamalarının başarısının ölçülmesi ve ilerleyen dönemlerde desteklerin tasarlanmasına katkı sağlamak amacıyla tamamlanan programların tamamlanmasının ardından (en geç 3 yıl içerisinde) program sonrası değerlendirme raporları hazırlanacaktır.

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Hazırlanan rapor sayısı	Adet	-	1	Ajans Faaliyet Raporu

II. İşbirliği ve Koordinasyon

- Ulusal ve Uluslararası Hibe Programları Faaliyetleri

Ajans tarafından IPA-2, FRIT-2, SOGEP, CMDP, Üreten Şehirler vb. programlar kapsamında proje geliştirme ve uygulama çalışmalarına devam edilmektedir. Bu kapsamda ulusal ve uluslararası fonlardan bölgeye kaynak kazandırılmasına yönelik proje hazırlıkları, ulusal ve uluslararası programlara yönelik bilgilendirme çalışmaları, programlar ile ilgili etkinlik düzenlenmesi ve diğer kurum kuruluşlarca düzenlenen etkinliklere katılım sağlanması, gerekli görülmesi halinde teknik danışmanlık hizmeti alınması, proje hazırlanması ve uygulanmasına yönelik ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği çalışmalarının gerçekleştirilmesi vb. faaliyetlerin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Ulusal ve uluslararası destek mekanizmalarının tanıtımına ilişkin düzenlenen toplantı sayısı	Adet	-	3	Ajans Faaliyet Raporu

- Bölge Planı Hazırlıkları

Ajanslar tarafından hazırlanan bölge planları 2014-2023 yıllarını kapsamaktadır. Yeni bölge planı hazırlıklarına 2022 yılında başlanacak olup 2023 yılında da devam edilecektir.

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Hazırlanan analiz çalışması	Adet	-	1	Ajans faaliyet raporu

III.Kapasite Geliştirme, Tanıtım ve Yatırım Destek

- Ajans Personeline Yönelik Eğitimler

Sonuç odaklı programlar ve DOĞAKA Kurumsal Stratejik Planı çerçevesinde ajans personeline yönelik eğitimler gerçekleştirilecektir. Bununla birlikte başta Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olmak üzere diğer kurum ve kuruluşlardan gelen eğitim davetlerine katılım sağlanacaktır.

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Eğitim alan personel sayısı	Adet	-	55	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans personeline yönelik gerçekleştirilen eğitim süresi	Adam/Gün	-	165	Ajans Faaliyet Raporu

- Yetkinlik Bazlı Performans Sistemi ve Hedef Bazlı Performans Sistemi Faaliyetleri

Kalkınma ajansları personelinin performans değerlendirilmesine dair temel esaslar doğrultusunda kalkınma ajanslarında istihdam edilmiş personelin performans değerlendirmesi yapılacaktır. Bu doğrultuda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda yazılım hizmeti alınması planlanmaktadır.

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Kurulan performans sistemi	Adet	-	2	Ajans Faaliyet Raporu

IV. Diğer Proje ve Faaliyetler

- İnsan Kaynakları Faaliyetleri

Ajans personeline yönelik maaş, SGK, ödül ikramiye ve fazla mesai gibi ödemeler insan kaynakları faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilecektir.

- Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları

Ajansın ihtiyaç duyduğu destek hizmetleri ve satın almalar kapsamında; merkez ofis ile Kahramanmaraş ve Osmaniye YDO'ların elektrik, su, doğalgaz, baskı giderleri, içecek alımı, kırtasiye malzemesi alımı, temizlik malzemesi alımı ve hizmet araçları akaryakıt giderleri gibi hizmetler ve malzeme alım giderleri gerçekleştirilecektir.

- Hizmet Alımları

Ajansın ihtiyaç duyduğu destek hizmetleri ve satın almalar kapsamında; hizmet binaları kiralama giderleri, telefon, internet vb. hizmet alımları gerçekleştirilecektir.

- Temsil ve Tanıtma Giderleri

Ajans tarafından gerçekleştirilecek temsil ve ağırlama giderleri ve makamın temsil giderleri gerçekleştirilecektir.

- Menkul Mal ve Gayri Maddi Haklar

Ajans hizmetlerinde kullanılmak üzere, tüketime yönelik mal ve malzeme alımları dışında kalan, büro malzemeleri, bilgisayar, yazılım alım faaliyetleri ile makine, teçhizat ve araçların bakım onarım giderleri gerçekleştirilecektir. Ayrıca uzaktan çalışmayı verimli kılacak, esnek çalışmaya yönelik yazılımların alınması sağlanacaktır.

- Bakım ve Onarım Giderleri

Hizmet binalarının (gayrimenkul) bakım, onarım, aidat gibi giderleri karşılanacaktır.

- Gayrimenkul Mal Alım Giderleri

Yıl içerisinde ajans hizmet binası alımı veya hizmet binasına uygun yer bulunması halinde arsa alımına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

- Kurumsal Yönetim ve Bilgilendirme Faaliyetleri

Ajans yönetim kurulu toplantıları ile yönetim kurulu toplantılarında belirlenecek ihtiyaçlar ve alınacak kararlar doğrultusunda bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

- Yatırım Destek Ofisleri Rutin Çalışmaları

Yatırım destek ofisleri tarafından yatırımcı izin ve ruhsat işlemleri, devlet teşvik ve destekleri hakkında bilgilendirmeler vb. çalışmalar gerçekleştirilecektir.

- Mali ve Teknik Destekler Kapsamında İzleme ve Değerlendirme Çalışmaları

Ajans tarafından sözleşme imzalanan projelerin rutin izleme-değerlendirme çalışmaları gerçekleştirilecek ve faydalanıcılara proje uygulama, satın alma ve izleme usul ve esaslarına yönelik eğitimlere devam edilecektir.

- Araştırma, Analiz vb. Çalışmalar Baskı ve Tasarım Faaliyetleri

Ajans tarafından bölgesel öncelikler doğrultusunda sektörel/tematik/mekânsal yayınların hazırlanmasına devam edilecek olup söz konusu yayınların baskı ve tasarımına yönelik hizmet alımları gerçekleştirilecektir.

- Destek Programları Uygulama Hizmet Giderleri

Mali destek programları kapsamında rehber tasarım ve basımı, program tanıtımı ve bilgilendirme materyallerinin tasarımı ve basımı, açılış, bilgilendirme ve eğitim çalışmaları, bağımsız değerlendirmelere yönelik çalışmalar vb. faaliyetler gerçekleştirilecektir.

- İdari ve Mali İşler için Yolluk ve Görev Giderleri

Yıl içerisindeki idari çalışmalar kapsamında gerçekleştirilecek ulaşım, konaklama, yatırım destek ofisleri ziyaretleri, arşiv ve depo kontrolleri, bölge dışı ajans toplantıları, diğer görevlendirmelerle ilgili harcırahlar ve kanunen zorunlu harç, mahkeme, sigorta, muhtasar ve KDV beyannameleri harç giderleri karşılanacaktır.

- İç Kontrol ve Risk Yönetimi Çalışmaları

İç kontrol çalışmalarının sürdürülerek DOĞAKA iç kontrol uyum eylem planına uygun olarak faaliyetlerin gerçekleştirilmesi sağlanacaktır. Risk koordinasyon grubu çalışmaları ile de ajansın iş ve işlemlerindeki risklerin ölçülmesi ve kontrol altında tutulması sağlanacaktır.

Tablo 7. Kurumsal Gelişim Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
İnsan Kaynakları Faaliyetleri (Ajans personelinin yıl boyunca ücret, SGK, vergi ödemeleri ödemeleri)	Adet	-	12	Maaş Bordroları
İnsan Kaynakları Faaliyetleri (Yıl içerisinde kullanılan toplam yıllık izin süresi)	Adam/Gün	-	950	Yıllık izin belgeleri
İç Kontrol Grubu Çalışmaları	Adam/Gün	-	2	Toplantı tutanakları
Risk Koordinasyon Grubu Çalışmaları	Adam/Gün	-	2	Toplantı tutanakları
Menkul Mal ve Gayri Maddi Hak Alımları (Ajansın ihtiyaç duyduğu bilgisayar ve esnek çalışmaya uygun yazılımlar)	Adet	-	10	Yevmiye kayıtları, Bütçe Gerçekleşme Raporları

b. Program Süresi, Zaman Planlaması ve Faaliyet Bütçesi

Tablo 8. Kurumsal Gelişim Program Süresi ve Zaman Planlaması

Sıra No	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü	Yöntem	Süre (Ay)	Başlangıç Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bitiş Dönemi (Yıl/Çeyrek)	2022 Yılı Bütçesi (TL)	2023 Yılı Bütçesi (TL)
1	Program Sonrası Değerlendirme Raporu Çalışması	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	36	2021/1	2023/2	5.000,00	5.000,00
2	Ulusal ve Uluslararası Hibe Programları Faaliyetleri	Faaliyet	İşbirliği ve Koordinasyon	36	2021/1	2023/2	500.000,00	500.000,00
3	Bölge Planı Hazırlıkları	Faaliyet	İşbirliği ve Koordinasyon	36	2021/1	2023/2	100.000,00	100.000,00
4	Ajans Personeline Yönelik Eğitimler	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	36	2021/1	2023/2	150.000,00	150.000,00
5	Yetkinlik Bazlı Performans Sistemi ve Hedef Bazlı Performans Sistemi Faaliyetleri	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	12	2022/1	2022/2	37.000,00	-
6	İnsan Kaynakları Faaliyetleri (Personel Ödemeleri vb.)	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2021/1	2023/2	19.013.291,15	22.920.000,00
7	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2021/1	2023/2	400.000,00	400.000,00
8	Hizmet Alımları	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2021/1	2023/2	800.000,00	1.000.000,00
9	Temsil ve Tanıtma Giderleri	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2021/1	2023/2	30.000,00	32.000,00
10	Menkul Mal ve Gayri Maddi Haklar	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2021/1	2023/2	500.000,00	200.000,00
11	Bakım ve Onarım Giderleri	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2021/1	2023/2	200.000,00	100.000,00
12	Gayrimenkul Mal Alım Giderleri	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2022/1	2022/2	10.000.000,00	-

13	Kurumsal Yönetim ve Bilgilendirme Faaliyetleri	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2021/1	2023/2	100.000,00	100.000,00
14	Yatırım Destek Ofisleri Rutin Çalışmaları (Yatırımcı İzin ve Ruhsat İşlemleri Faaliyetleri, Teşvik Uygulama Faaliyetleri vb.)	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2021/1	2023/2	5.000,00	5.000,00
15	Mali ve Teknik Destekler Kapsamında İzleme ve Değerlendirme Çalışmaları	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2021/1	2023/2	200.000,00	200.000,00
16	Araştırma, Analiz vb. Çalışmalar Baskı ve Tasarım Faaliyetleri	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2021/1	2023/2	30.000,00	30.000,00
17	Destek Programları Uygulama Hizmet Giderleri	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2021/1	2023/2	400.000,00	400.000,00
18	İdari ve Mali İşler için Yolluk ve Görev Giderleri	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2021/1	2023/2	80.000,00	80.000,00
19	İç Kontrol ve Risk Yönetimi Çalışmaları	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2021/1	2023/2	5.000,00	5.000,00
TOPLAM							32.555.291,15	26.227.000,00

4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI

4.1. Güvenli ve Kaliteli Yer Fıstığı Üretimi İçin Sürdürülebilir Tekniklerin Geliştirilmesi Projesi

a. Amaç

Osmaniye ili ve çevresinde üretilen yer fıstığında gıda risklerinin engellenmesi amaçlanmaktadır.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Osmaniye ili Türkiye yer fıstığı üretiminin %28'ini ve ticaretinin %85'ini gerçekleştirmektedir. Ancak bölgede üretilen ve ticareti yapılan yer fıstığında aflatoksin (yiyeceklerde rutubetin artmasına ve sıcaklığa bağlı olarak küf mantarları tarafından üretilen zararlı bir toksin) maddesine rastlanmakta, bu durum hem tüketicilerin sağlığını tehdit etmekte hem de ürünlerin imha edilmesine sebep olmaktadır. Yetersiz kurutulan ve nemli koşullarda depolanan yer fıstığında aflatoksin oluşma riski yüksek olup işleme ve depolama koşullarının iyileştirilmesi ile bu sorun engellenebilmektedir. Bu doğrultuda yer fıstığında aflatoksin riski ile ilgili sorunların tespiti (aflatoksin oluşumunun tarlada mı depoda mı ve hangi aşamada daha sık gerçekleştiği), sorunların çözümü (tarlada daha etkin kurutma yöntemleri, sonrasında daha etkin depolama yöntemleri), bu çözümde gerekli eylemlerin ve sorumlu kuruluşların belirlenmesi ve sorumlu kuruluşların uygulamaya yönlendirilmesi (muhtemel işbirlikleri-projeler) planlanmaktadır.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Hazırlanan strateji ve eylem planı sayısı	Adet	-	1	Ajans faaliyet raporu
Küf/mikotoksin/kalite açısından uygun sulama ve uygun kurutma tekniği hakkında bilgilendirilen üretici sayısı	Kişi	-	50	Ajans faaliyet raporu

d. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Güvenli ve Kaliteli Yer Fıstığı Üretimi İçin Sürdürülebilir Tekniklerin Geliştirilmesi Projesi Osmaniye İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi ve Osmaniye Ticaret Borsası işbirliğinde gerçekleştirilecektir. Çalışma kapsamında ihtiyaç duyulması halinde hizmet alımları ajans ve ilgili kurumlar işbirliğinde gerçekleştirilecektir.

e. İzleme ve Değerlendirme

Çalışma sonuçları Osmaniye YDO ve SDP tarafından oluşturulacak komisyon vasıtasıyla değerlendirilerek raporlanacaktır.

4.2. Hatay Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Çalıştayı

a. Amaç

Tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim/toplanma ve pazarlama süreçlerinde karşılaşılan sorunlara çözüm üretilmesi amaçlanmaktadır.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Hatay ili coğrafi konumu, iklimi ve toprak yapısı itibarıyla zengin bir bitki örtüsüne sahiptir. Bölgede birçok tıbbi ve aromatik bitki yetişirken, bunların bir kısmı endemik türdedir. Hatay florasında yer alan tıbbi ve aromatik bitkilerin büyük çoğunluğu (sumak, kekik, defne, adaçayı, kapari, meyan vb.) doğadan toplanarak pazarlanmaktadır. Bununla birlikte düşük miktarda da olsa yetiştirilen tıbbi ve aromatik bitkiler (sumak, kimyon, nane vb.) bulunmaktadır. Tıbbi ve aromatik bitkilerin büyük çoğunluğunun kültür altında yetiştirilmiyor oluşu ürünlerin kalite standardı sorununu ortaya

çıkarmaktadır. Bununla birlikte Hatay Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Eylem Planı (2015-2019) çalışmasında gerçekleştirilen firma ziyaretlerinde kültür altında üretim yapılmamasının yanı sıra bilgi eksikliği ve pazarlama sorunları da öne çıkmıştır.

Bu doğrultuda ajansımız tarafından Hatay İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile Mustafa Kemal Üniversitesi işbirliğinde, üretim ve pazarlama süreçleri ile ilgili sorunlara çözüm önerileri sunmak amacıyla tıbbi ve aromatik bitkiler çalıştayını gerçekleştirilecektir. Çalıştay ile yeni türlerin yetiştirilmesinin yaygınlaştırılması, üretilen/toplanan ürünlerin işlenmeden satılması, destek programları hakkında bilgi eksikliği, coğrafi işaret tescil sayısının yetersizliği gibi sorunlara çözüm önerilerinin sunulması hedeflenmektedir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Çalıştay sonuç raporu	Adet	-	1	Ajans faaliyet raporu
İşbirliği yapılan kurum sayısı	Adet	-	2	Ajans faaliyet raporu
Çalıştay katılımcı sayısı	Kişi	-	20	Ajans faaliyet raporu, çalıştay katılımcı listesi

d. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Hatay Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Çalıştayını Hatay İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ve Mustafa Kemal Üniversitesi işbirliğinde gerçekleştirilecektir. Çalışma kapsamında ihtiyaç duyulması halinde hizmet alımları ajans ve ilgili kurumlar işbirliğinde gerçekleştirilecektir.

e. İzleme ve Değerlendirme

Çalışma sonuçları Hatay YDO tarafından oluşturulacak komisyon vasıtasıyla değerlendirilerek raporlanacaktır.

4.3. Ön Fizibilite Raporu Çalışmaları

a. Amaç

TR63 Bölgesi'nin potansiyelini açığa çıkaracak, ekonomik kalkınmasına ivme kazandıracak projelerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

On Birinci Kalkınma Planı'nın 326.7. maddesinde ve 2019-2020 Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) Yatırım Ortamı Çerçeve Eylem Planının 5. maddesinde yer alan "İllerin ve bölgelerin öne çıkan yatırım fizibiliteleri kalkınma ajanslarının da katkısı alınarak belirlenecek ve bu yatırımların hayata geçirilmesi için Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ile işbirliği içinde yatırımcılara tanıtımı yapılacaktır" tedbiri kapsamındaki çalışmalar, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü ve ilgili paydaşlarla işbirliği halinde gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda ajanslar tarafından çalışma programları vasıtasıyla ön fizibilite konu önerileri Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na iletilmekte ve Bakanlıkça uygun bulunan konularla ilgili ön fizibiliteler ajanslar tarafından hazırlanmaktadır. Bu doğrultuda Ajansımız tarafından Bakanlığımızca uygun bulunan 21 adet ön fizibilite çalışması hazırlanmıştır. Bununla birlikte 2022 yılında;

- Teneke Ambalaj İmalatı
- Alüminyum Biyet Üretimi
- Tıbbi ve Aromatik Bitkilerden Yağ Üretim Tesisi
- İskenderun Körfezinde Karides Yetiştirme Tesisi
- Kırmızı Et İşleme Tesisi
- Süt ve Peynir İmalatı Tesisi

- Kültür Mantarı Konservesi İmalatı Tesisi
- Yayladağı Entegre  ilek İşleme Tesisi
- Prina İşleme Tesisi

 n fizibilite raporlarının hazırlanması öngörülmektedir.

c. Sonuç ve  ıktı Hedefleri

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Hazırlanan �n fizibilite raporu sayısı	Adet	21	30	Ajans faaliyet raporu, www.yatirimadestek.gov.tr web sitesi kayıtları

d. Diğ r Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

 n fizibilite raporları ilgili sektör temsilcileri ile işbirliğı içerisinde hazırlanacaktır. Çalışmanın koordinasyonu ve ihtiyaç halinde parçacıl hizmet alımları ajans tarafından gerçekleştirilecektir.

e. İzleme ve Değerlendirme

Çalışma sonuçları www.yatirimadestek.gov.tr web sitesinde kamuoyu ile paylaşılacaktır. Bununla birlikte raporların güdümlü proje, kamu yatırımı, özel sektör yatırımı vb. olanağına dönüşmesi gibi fırsatlara yönelik ajans birimleri tarafından çalışmalar gerçekleştirilecektir.

4.4. Sektörel ve Tematik Araştırma ve Analiz  alışmaları

a. Amaç

Sonuç odaklı programlama dönemi (2021-2023) içerisinde ortaya çıkacak ihtiyaçlar doğrultusunda, ulusal strateji belgeleri ve bölge planı öncelikleri kapsamında sektörel, tematik ve mekânsal araştırma ve analiz çalışmalarının yapılması amaçlanmaktadır.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TR63 Bölgesi başta tarım, sanayi ve turizm olmak üzere birçok sektörde ekonomik potansiyele sahiptir. Hatay ili ana metal sanayi, filtre, mobilya, ayakkabıcılık  retiminde, Kahramanmaraş ili tekstil, metal mutfak eşyası, kuyumculuk sektörlerinde Osmaniye ili ise ana metal sanayi  retiminde Türkiye  l eğinde rekabetçi konumdadır. Ayrıca bölge birçok tarımsal ürünün  retiminde Türkiye’de ilk sıralarda yer almaktadır. Bölgenin turizm potansiyeli değerlendirildiğinde ise gastronomi ve doğa turizmi ön plana çıkmaktadır. Bölge, söz konusu sektörel avantajların yanı sıra liman bağlantısının olması, sınır kapısına sahip olması, enerji yatırımlarına ev sahipliğı yapması gibi yatırım olanaklarına da sahiptir. Bu doğrultuda yatırım potansiyeli sunan ve müdahale gerektiren konulara yönelik araştırma, analiz ve strateji çalışmaları gerçekleştirilecektir.

c. Sonuç ve  ıktı Hedefleri

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Hazırlanan araştırma, analiz ve strateji belgesi sayısı	Adet	-	3	Ajans Faaliyet Raporu

d. Diğ r Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Araştırma, analiz ve strateji raporları ilgili sektör temsilcileri ile işbirliğı içerisinde hazırlanacaktır. Çalışmanın koordinasyonu ve ihtiyaç halinde hizmet alımları ajans tarafından gerçekleştirilecektir.

e. İzleme ve Değerlendirme

Çalışma sonuçları SDP ve YDO'lar tarafından oluşturulacak komisyon vasıtasıyla değerlendirilerek raporlanacaktır. Ayrıca hazırlanacak planlar lansman toplantıları ile kamuoyuna sunulacak, raporların güdümlü proje, kamu yatırımı, özel sektör yatırımı vb. olanağına dönüşmesi gibi fırsatlara yönelik ajans birimleri tarafından çalışmalar gerçekleştirilecektir.

4.5. Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Yönelik Çalışmalar

a. Amaç

Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilerin işgücüne katılmalarına katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TR63 Bölgesi'nde Hatay ilinde yaklaşık 437 bin, Kahramanmaraş ilinde yaklaşık 96 bin, Osmaniye ilinde yaklaşık 45 bin olmak üzere 578 bin Geçici Koruma Statüsünde Suriyeli kayıt altına alınmıştır. Ajans tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda Suriyelilerin büyük bir bölümünün Türkçe bilmediği, mesleki beceriye sahip olmadığı ve nitelik gerektirmeyen işlerde çalıştıkları ortaya çıkmıştır. Ajans tarafından 2021-2023 döneminde üniversite, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve kamu kurumları ile işbirliği içerisinde dil ve mesleki eğitim kursları, analiz çalışmaları, etkinlikler vb. çalışmalar gerçekleştirilecektir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Gerçekleştirilen mesleki eğitim kursu sayısı	Adet	-	1	Ajans Faaliyet Raporu
Mesleki eğitim kursuna katılan geçici koruma statüsündeki Suriyeli sayısı	Kişi	-	20	Ajans Faaliyet Raporu
Gerçekleştirilen konferans sayısı	Adet	-	1	Ajans Faaliyet Raporu

d. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere yönelik çalışmalar İl Göç İdaresi Müdürlükleri, ILO Türkiye Ofisi, ticaret ve sanayi odaları ve ilgili STK'lar işbirliğinde gerçekleştirilecektir.

e. İzleme ve Değerlendirme

Çalışma sonuçları SDP ve YDO'lar tarafından oluşturulacak komisyon vasıtasıyla değerlendirilerek raporlanacaktır.

4.6. İş ve Yatırım Ortamını İyileştirmeye Yönelik Çalışmalar

a. Amaç

TR63 Bölgesi'nde ulusal strateji belgeleri ve bölge planı öncelikleri ile uyumlu olacak şekilde bölgedeki kurumsal yapıların kapasitesini geliştirmek, sektörel sorunlara çözümler üretmek ve stratejiler geliştirmek ve yatırım olanaklarını değerlendirmek amacıyla konferans, panel, sempozyum, çalıştay, ikili iş görüşmesi, alım heyeti organizasyonu vb. faaliyetlerin gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Tekstil, mobilya, gıda, metal mutfak eşyası gibi bölgenin öne çıkan sektörlerinde yapılması planlanan çalışmalar kapsamında ticaret ve sanayi odaları ve iş dünyası temsilcileri ile işbirliği yapılması planlanmaktadır.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TR63 Bölgesi başta tarım, sanayi ve turizm olmak üzere birçok sektörde ekonomik potansiyele sahiptir. Hatay ili ana metal sanayi, filtre, mobilya, ayakkabıcılık üretiminde, Kahramanmaraş ili tekstil, metal mutfak eşyası, kuyumculuk sektörlerinde Osmaniye ili ise ana metal sanayi üretiminde Türkiye ölçeğinde rekabetçi konumdadır. Ayrıca bölge birçok tarımsal ürünün üretiminde Türkiye’de ilk sıralarda yer almaktadır. Bölgenin turizm potansiyeli değerlendirildiğinde ise gastronomi ve doğa turizmi ön plana çıkmaktadır. Bölge, söz konusu sektörel avantajların yanı sıra liman bağlantısının olması, sınır kapısına sahip olması, enerji yatırımlarına ev sahipliği yapması, teşvik sisteminde 4. ve 5. bölge desteklerinden yararlanması gibi yatırım olanaklarına da sahiptir. Bu doğrultuda yatırım potansiyeli sunan ve müdahale gerektiren konulara yönelik konferans, panel, sempozyum, çalıştay, ikili iş görüşmesi, alım heyeti organizasyonu vb. çalışmalar gerçekleştirilecektir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Gerçekleştirilen konferans, panel, sempozyum, çalıştay, ikili iş görüşmesi, alım heyeti organizasyonu sayısı	Adet	-	6	Ajans faaliyet raporu
İşbirliği yapılan kurum sayısı	Adet	-	12	Ajans faaliyet raporu

d. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

İş ve yatırım ortamını iyileştirmeye yönelik çalışmalar kapsamında ticaret ve sanayi odaları ve STK’lar ile işbirlikleri içerisinde gündem, konuşmacı, panelist vb. hususlar belirlenecektir. Çalışma kapsamında ihtiyaç duyulması halinde hizmet alımları ajans ve ilgili kurumlar işbirliğinde gerçekleştirilecektir.

e. İzleme ve Değerlendirme

Çalışma sonuçları YDO’lar ve Kurumsal Koordinasyon Birimi tarafından oluşturulacak komisyon vasıtasıyla değerlendirilerek raporlanacaktır.

4.7. GÜDÜMLÜ PROJE DESTEĞİ

a. Amaç

Ajans tarafından ulusal strateji belgeleri ve bölge planı öncelikleri doğrultusunda güdümlü proje fikirlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Bölgesel öncelikler ve ihtiyaçlar doğrultusunda proje teklif çağrısı, fizibilite desteği ve teknik destek gibi programlardan farklı olarak ajansın öncülüğünde ve yönlendirmesiyle projelerin geliştirilmesi planlanmaktadır. Söz konusu projeler; bölgedeki üretim ve ihracat kapasitesinin geliştirilmesi, iyi uygulama örneklerinin oluşturulması, sektörel ihtisaslaşmanın desteklenmesi, özel bilgi, beceri ve teknolojilerin geliştirilmesi, transferi veya yaygınlaştırılması, yeni finansman modellerinin geliştirilmesi, kamu-üniversite-sanayi işbirliğinin desteklenmesi, yeni hizmet ve üretim organizasyonlarının geliştirilmesi, işbirliği ağları ve değer zinciri oluşturulması, kümelenmelerin desteklenmesi, yeni sanayi altyapısı ve organizasyon modellerinin geliştirilmesi, bölgedeki sektörlerin ihtiyaç duyacağı alanlarda insan kaynaklarının geliştirilmesi, dezavantajlı grupların sosyal, kültürel ve fiziksel hizmetlere erişilebilirliklerini kolaylaştıracak altyapının tesis edilmesi, göçün olumsuz etkilerinin önlenmesi, sosyal hayatın kolaylaştırılması, somut olmayan kültürel mirasın yaşatılması vb. konuları üzerine olacaktır. Olgunlaşan proje fikirleri güdümlü proje bilgi formları vasıtasıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı onayına sunulacaktır.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Sözleşme imzalanan güdümlü proje sayısı	Adet	-	2	Ajans faaliyet raporu

d. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Güdümlü proje desteğine konu olabilecek proje fikirleri ilgili kurumlarla birlikte değerlendirilerek olgunlaştırılacak ve yatırıma dönüştürülecektir.

e. İzleme ve Değerlendirme

Güdümlü proje desteği kapsamında sözleşme imzalanan projeler İzleme ve Değerlendirme Birimi tarafından izlenecek ve raporlama çalışmaları gerçekleştirilecektir.

4.8. Fizibilite Desteği Programı

a. Amaç

Ajans tarafından TR63 Bölgesi'nin kalkınması ve rekabet gücünün geliştirilmesi açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine, bölgenin yenilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik fizibilite çalışmalarına doğrudan mali destek sağlamak amaçlanmaktadır.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Ajans tarafından 2021-2023 dönemi için hazırlanan Verimlilik, Destinasyon ve Sera sonuç odaklı programları kapsamında belirlenen hedeflere katkı sağlayacak fizibilite çalışmalarının, güdümlü proje desteği kapsamındaki projelere yönelik fizibilite çalışmalarının ve bölge planı ile uyumlu olmak kaydıyla aciliyet taşıyan ve kritik öneme haiz yerel kalkınma fırsatı olarak değerlendirilebilecek konulara yönelik fizibilite çalışmalarının hazırlanması hedeflenmektedir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Sözleşme imzalanan proje sayısı	Adet	-	15	Ajans faaliyet raporu

d. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Fizibilite desteği kapsamında hazırlanacak raporların kamu yatırımı, güdümlü proje ve yatırımcı çekme gibi fırsatlar sunması beklenmektedir. Bu kapsamda proje sonuç raporlarına yönelik başvuru sahibi kurumların yanı sıra ajans tarafından da kamuoyu bilgilendirme ve yönlendirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.

e. İzleme ve Değerlendirme

Çalışma sonuçları ajansta konuyla ilgili uzmanlardan oluşturulacak kabul komisyonları vasıtasıyla değerlendirilecektir.

4.9. Teknik Destek Programı

a. Amaç

Ajans tarafından uygulanacak teknik destek programı ile TR63 Bölgesi'ndeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmaların çözümüne katkı sunulması amaçlanmaktadır.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TR63 Bölgesi'nde kurumların beşeri kapasitelerinin geliştirilmesi hayati önem taşımaktadır. Bu kapsamda TR63 Bölge Planı'nda ekonomik ve sosyal gelişmeye yönelik belirlenen stratejilerde beşeri

sermayenin geliştirilmesine yer verilmiştir. Ajans tarafından uygulanacak teknik destek programı ile eğitim, danışmanlık vb. hizmetler sağlanması planlanmaktadır.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Sözleşme imzalanan proje sayısı	Adet	-	20	Ajans faaliyet raporu

d. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Teknik destek programı kapsamında kurumların beşeri kaynaklarının geliştirilmesi ve hizmet sunum kapasitelerinin artırılması beklenmektedir. Bu kapsamda ajans tarafından teknik destek programına yönelik kamuoyu bilgilendirme ve yönlendirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.

e. İzleme ve Değerlendirme

Teknik destek programı İzleme ve Değerlendirme Birimi tarafından oluşturulacak kabul komisyonları vasıtasıyla değerlendirilecektir.

4.10. Devam Eden Destek Programları

Ajans tarafından önceki yıllarda sözleşme imzalanan ve aşağıdaki tabloda yer alan programlar kapsamında projelere yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Tablo 9. Önceki Yıllardan Devam Eden Programlar

No	Mali Destek Programı/Güdümlü Proje/Fizibilite Desteği/Teknik Destek Programı Adı	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)
1	Denetimli Serbestlik Hizmetleri Sürekli Eğitim Merkezi Güdümlü Projesi	2.300.000,00	-
2	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (Kahramanmaraş Moda ve Tasarım Akademisi Projesi, Lavanta Kokulu Memleketim Projesi, Yayladağı Çilek İşleme Tesisi Projesi, Benim de Bir Mesleğim Var Projesi, Kadirli Belediyesi Kadın Eli Yöresel Ürünler Üretim ve İşletme Merkezi Projesi, Reyhanlı Üretici Kadınlar Merkezi Projesi, Güçlü Kadın Güçlü Aile Projesi)	7.330.000,00	1.005.000,00
3	2021 Yılı Teknik Destek Programı	450.000,00	450.000,00
4	2021 Yılı Fizibilite Desteği Programı	300.000,00	
TOPLAM		10.380.000,00	1.455.000,00

Tablo 10. Yerel Kalkınma Fırsatları Program Süresi, Zaman Planlaması ve Faaliyet Bütçesi

Sıra No	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü	Yöntem	Süre (Ay)	Başlangıç Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bitiş Dönemi (Yıl/Çeyrek)	2022 Yılı Bütçesi (TL)	2023 Yılı Bütçesi (TL)
1	Güvenli ve Kaliteli Yer Fıstığı Üretimi İçin Sürdürülebilir Tekniklerin Geliştirilmesi Projesi	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	24	2021/1	2022/2	300.000,00	-
2	Hatay Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Çalıştayı	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	12	2022/1	2022/2	15.000,00	-
3	Ön Fizibilite Raporu Çalışmaları	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	24	2022/1	2023/2	100.000,00	100.000,00
4	Sektörel ve Tematik Araştırma ve Analiz Çalışmaları	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	36	2021/1	2023/2	150.000,00	150.000,00
5	Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Yönelik Çalışmalar	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	36	2021/1	2023/2	10.000,00	10.000,00
6	İş ve Yatırım Ortamını İyileştirmeye Yönelik Çalışmalar	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	36	2021/1	2023/2	500.000,00	500.000,00
7	Güdümlü Proje Desteği	Proje	Güdümlü Proje	36	2021/1	2023/2	2.000.000,00	2.000.000,00
8	Fizibilite Desteği	Proje	Proje Teklif Çağrısı	36	2021/1	2023/2	750.000,00	750.000,00
9	Teknik Destek	Proje	Proje Teklif Çağrısı	36	2021/1	2023/2	500.000,00	500.000,00
10	Devam Eden Destek Programları	Proje	Proje Teklif Çağrısı	36	2021/1	2023/2	10.380.000,00	1.455.000,00
TOPLAM							14.705.000,00	5.465.000,00

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

2019 yılından itibaren sonuç odaklı programlar ile birlikte ajanslarda kurumsal dönüşüm süreci başlatılmıştır. DOĞAKA ulusal strateji belgeleri ve bölge planında yer alan sektörel öncelikler doğrultusunda 2021-2023 yıllarını kapsayan sonuç odaklı programlarını hazırlamıştır. 2022 yılında DOĞAKA, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenen genç istihdamı temasına odaklanacak ve yerel işbirliğini daha etkin kullanmaya yönelik tedbirler alacaktır. Bu bağlamda 2022 yılında ajans, başta ticaret ve sanayi odaları olmak üzere, bölgede yer alan kamu kurumları ve sivil toplum örgütleri ile gerçekleştirilecek toplantılarda bölgenin kaynak ve potansiyeli doğrultusunda önceliklendirilen alanları değerlendirecektir.

../01/2022

Oğuz ALİBEKİROĞLU

Genel Sekreter V.

6. EKLER

EK-B Ön Fizibilite Konusu Proje Önerileri Listesi

Sıra No	Ajans Adı	Proje Konusu	Sektörü	Uygulama Yeri (İl-İlçe)	Yatırım Büyüklüğü (Milyon USD)	Açıklama)
1	Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı	Teneke Ambalaj İmalatı	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	Osmaniye-Merkez	2	İlimizde kurulu Tosyalı Toyo Çelik A.Ş. tarafından üretilen yassı çelik (0.10-0-30 mm) teneke ambalajın hammaddesidir. Bu firma hali hazırda yurt içi teneke ambalaj sektörünün en önemli hammadde tedarikçilerindendir. Teneke ambalaj, bölgemizde ve komşu illerde yoğun şekilde üretilen zeytin-zeytinyağı başta olmak üzere sıvı yağ, peynir, boya vb. mamullerin ambalajlanmasında kullanılmaktadır. Hammaddeye ve pazara yakınlık ile metal sektörü üretim teknolojisi tecrübesi ile Bölgemizin bu proje için avantajlı olduğu değerlendirilmektedir.
2	Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı	Alüminyum Biyet Üretimi	Alüminyum İmalatı	Osmaniye-Merkez	10	Alüminyumun sağlıklı olması, ömrünün uzunluğu, dış etkenlere ve çeşitli iklim şartlarına dayanıklılığı ve düşük bakım maliyetleri gibi sebeplerden ötürü inşaat pazarında genel olarak PVC'den alüminyum profil malzemeye geçiş isteği mevcuttur. Bunun dışında ekstrüzyon ürünleri ambalaj, taşıt, taşıt komponentleri ve makine parça imalatında da alüminyum kullanılmaktadır. Bu sebeplerden ötürü alüminyum biyet (yarı mamul kütük) tüketiminin artması beklenmektedir. Bununla beraber önümüzdeki süreçte Ortadoğu'daki ülkelerin kalkınma süreçlerinde doğacak alüminyum profil ihtiyacı bölgemizde kurulacak tesislerden sağlanabilecektir. Biyet üretiminin hammaddesi %50 saf alüminyum

						(İskenderun Limanı aracılığıyla Rusya'dan) ve %50 yerli hurdadan (karayoluyla iç pazardan) karşılanabilecektir. Hammadde temini, potansiyel pazara yakınlık ve bölgedeki metal sektörü üretim teknolojisi tecrübesi proje için bölgemizi avantajlı kılmaktadır.
3	Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı	İskenderun Körfezinde Karides Yetiştirme Tesisi	Gıda	Hatay-İskenderun	2	Hatay ili İskenderun ilçesinin jumbo karides üretiminde (avcılık) Türkiye ölçeğinde önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu doğrultuda bölgede karides çiftliği kurulmasına yönelik ön fizibilite çalışmasının yapılması planlanmaktadır.
4	Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı	Yayladağı Entegre Çilek İşleme Tesisi	Gıda	Hatay-Yayladağı	2	Hatay ilinde çilek üretimi son yıllarda yaygınlaşmaya başlamıştır. 2020 yılı verilerine göre çilek üretiminde 8. sırada yer alan ilde, Yayladağı ilçesi söz konusu üretimin yaklaşık %80'ini karşılamaktadır. Bu doğrultuda ilçede çilek boylama, taze şoklama, dilimleme, kurutma ve paketleme süreçlerini içeren entegre bir tesis kurulmasına yönelik ön fizibilite çalışması yapılması planlanmaktadır.
5	Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı	Prina İşleme Tesisi	Gıda	Hatay Altınözü	0,75	Altınözü bölgesinde ve çevresinde zeytinyağı üretimi gerçekleştiren işletmelerde oluşan prinanın alınarak prina yağı üretiminin gerçekleştirilmesi ve bu işlem sonrası oluşacak kuru prinanın enerji elde etmek amacıyla yakacak haline dönüştürülmesi planlanmaktadır.

Ek-D Düzenlenecek Etkinlikler

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
Verimlilik Konferansları	Verimlilik SOP	Firmaların büyüme performanslarının artırılmasına yönelik önerilerin sunulması, iyi uygulama örneklerinin paylaşılması ve sektörel verimlilik uygulamalarına yönelik yol haritalarının değerlendirilmesi	İmalat sanayinde verimlilik konusunda işletmeler bilgilendirilecektir. Yalın üretim, 6 sigma vb. uygulamalar hakkında örnek uygulamalar sunulacaktır.	60.000,00 TL Organizasyon giderleri (Coffee-break, yemek, salon kirası vb.), konuşmacı giderleri (ulaşım, konaklama, yemek vb.)	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	Ticaret ve Sanayi Odaları, Organize Sanayi Bölgeleri	SDP	2022/1-2023/2
Rekabetçi ve Yenilikçi İşletmeler Yarışması	Verimlilik SOP	İşletmelerin verimliliğini ve rekabet gücünü artırmak amacıyla rekabetçi ve yenilikçi işletmeler yarışması gerçekleştirilecektir.	İşletmelerin “Veri Takip Sistemleri”, “Öneri Sistemi Geliştirme”, “Ar-ge/Tasarım Merkezi kurulumu”, “Ürün Ticarileştirme”,	200.000,00 TL Organizasyon giderleri (Coffee-break, yemek, salon kirası vb.), konuşmacı	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	Bölge Üniversiteleri, Ticaret ve Sanayi Odaları, Organize Sanayi Bölgeleri	YDO	2022/1-2023/2

			“İşbirliği Kültürü Geliştirme” alanlarında ilerleme kaydetmesi hedeflenmektedir.	giderleri (ulaşım, konaklama, yemek vb.), danışman hizmet alımı giderleri				
Avrupa Yeşil Mutabakatı Bilgilendirme Semineri	Verimliliklik SOP	Avrupa Birliği Sınırdaki Karbon Düzenlemesi (SKD) Mekanizmasına dahil olan sektörlerde farkındalığın artırılması amaçlanmaktadır.	TR63 Bölgesi’nde yer alan işletmelere SKD’nin etkilerinin belirlenmesi hedeflenmektedir.	200.000,00 TL Organizasyon giderleri (Coffee-break, yemek, salon kirası vb.), konuşmacı giderleri (ulaşım, konaklama, yemek vb.)	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	Ticaret ve Sanayi Odaları, Organize Sanayi Bölgeleri	YDO	2022/1-2023/2
Seracılık bilgilendirme toplantıları	Sera SOP	Seracılık sektöründe üreticilerin ve yatırım yapmak isteyen girişimcilerin ulusal ve uluslararası eğilimler (tohum, teknoloji kullanımı vb.), devlet destekleri	Üretici ve girişimcilerin sera maliyetleri, seracılık teknolojileri, üretim teknikleri vb. konularda	30.000,00 TL Organizasyon giderleri (Coffee-break, yemek, salon	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	İl Tarım ve Orman Müdürlükleri	PYB	2022/1-2023/2

		vb. konularda bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır	bilgilendirilmesi sağlanacaktır.	kirası vb.), konuşmacı giderleri (ulaşım, konaklama, yemek vb.)				
Seracılıkta Dijital Teknolojilerin Kullanımı Bilgilendirme Toplantıları	Sera SOP	Seracılık sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin modern iklimlendirme, uzaktan erişim ve takip gibi teknolojik gelişmeler hakkında bilgilendirilmesi ve ürün kalite ve veriminin artırılması amaçlanmaktadır.	İşletmelerde modern tekniklerin yaygınlaştırılma sı hedeflenmekte dir.	15.000,00 TL	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	Ziraat Odaları	PYB	2022/1- 2023/2
Fidancılık Paneli	Sera SOP	Fidancılık sektöründe örgütlülüğün ve rekabetçiliğin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.	Kayıt dışı üretimin sektöre verdiği zararın ortaya konması, akademik çalışmaların sektöre ulaştırılabilmesi konuları ele alınacaktır.	15.000,00 TL Organizasyo n giderleri (Coffee- break, yemek, salon kirası vb.), konuşmacı giderleri (ulaşım,	Hatay	Hatay İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Samandağ İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Fidan Üreticileri Alt Birliği ve	SDP	2022/1- 2023/2

				konaklama, yemek vb.)		Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi		
Hatay Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Çalıştay	Yerel Kalkı nma Fırsatl arı	Tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim/toplanma ve pazarlama süreçlerinde karşılaşılan sorunlara çözüm üretilmesi amaçlanmaktadır.	Yeni türlerin yetiştirilmesinin yaygınlaştırılma sı, üretilen/toplana n ürünlerin işlenmeden satılması, destek programları hakkında bilgi eksikliği, coğrafi işaret tescil sayısının yetersizliği gibi sorunlara çözüm önerilerinin sunulması hedeflenmekte dir.	15.000,00 TL Organizasyo n giderleri (Coffee- break, yemek, salon kirası vb.), konuşmacı giderleri (ulaşım, konaklama, yemek vb.)	Hatay	Hatay İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Mustafa Kemal Üniversitesi	HYDO	2022/1- 2022/2

Ek-E Yapılacak Araştırmalar, Analizler, Stratejiler ve Raporlar

Yapılacak Araştırma/Analiz/Strateji/Raporlar	Amaç	Hazırlanış Şekli	Hizmet Alımı Gerekçesi ve Kapsamı
Sektörel Değer Zinciri Analizleri	TR63 Bölgesi'nde öne çıkan sektörlerde değer yaratan faaliyetleri ve bu faaliyetlerin toplam değer içindeki paylarını belirlemek, rakip değer zincirleri ile kıyaslamak ve söz konusu değer zincirindeki yükseltme fırsatlarını belirlemek	Ajans eliyle	-
Turizm Değerleri Ziyaretçi Algı Araştırması	Bölgedeki turizm değerlerine yönelik eksikliklerin tespiti ve giderilmesi amacıyla ziyaretçilerinin yaşadıkları/karşılaştıkları sorunları/zorlukları ölçmeyi hedefleyen ve turizm değeri ile ilgili eksikliklerin giderilmesine yönelik faaliyet önerilerine yer veren araştırma çalışması gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.	Parçacıl Hizmet Alımı	Turizm değerleri ziyaretçilerine yönelik anket çalışması için parçacıl hizmet alımı yapılacaktır.
Program Sonrası Değerlendirme Raporu Çalışması	Mali destek programlarının sonuçlarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.	Ajans eliyle	
Güvenli ve Kaliteli Yer Fıstığı Üretimi İçin Sürdürülebilir Tekniklerin Geliştirilmesi Projesi	Osmaniye ili ve çevresinde üretilen yer fıstığında gıda risklerinin engellenmesi amaçlanmaktadır.	Parçacıl Hizmet Alımı	Yer fıstığında aflatoksin maddesinin varlığı ile ilgili analiz ve teknik raporlarla ilgili parçacıl hizmet alımı yapılacaktır.
İmalat Sanayi Sektörlerine Yönelik İş ve Verimlilik Etüdü Çalışması	Ajans tarafından gerçekleştirilen analiz çalışmalarında ve sektör ziyaretlerinde bölgede faaliyet gösteren işletmelerin yönetim, üretim ve pazarlama süreçlerinde verimlilik sorunları olduğu ve firmaların bu sorunlar hakkında bilgi	Parçacıl Hizmet Alımı	Saha çalışmaları ve kaynak verimliliği analizleri için parçacıl hizmet alımı yapılacaktır.

	sahibi olmadığı belirlenmiştir. Bu kapsamda ajans tarafından filtre, metal mutfak eşyaları imalatı ve zeytinyağı sektörleri öncelikli olmak üzere imalat sanayi sektörlerinde firma bazlı iş ve verimlilik etüdü çalışmaları gerçekleştirilecektir. Çalışma ile firmaların; • Süreç analizleri, • Tesis düzeni, • Malzeme taşıma etkinliği, • Zaman etüdü, • Yalın üretim, • İhracat geliştirme, • Toplam ekipman etkinliği, • Kaynak verimliliği konularında analizleri gerçekleştirilecek ve başta özel sektöre yönelik teknik destek programı olmak üzere, ajans destekleri söz konusu etüd çalışması çerçevesinde tasarlanacaktır.		
Ön Fizibilite Raporları	Proje havuzunda yer alan konulara yönelik ön fizibilite çalışmaları gerçekleştirilecektir.	Parçacıl Hizmet Alımı	Teknik konularda hizmet alımı gerçekleştirilecektir.

Ek-F Yapılacak Program Sonrası Değerlendirme ve/veya Etki Analizi Çalışmaları

Yapılacak Program Sonrası Değerlendirme ve/veya Etki Analizi Çalışmaları	Programın Yılı	Programın Kapanış Tarihi	Hazırlanış Şekli	Hizmet Alımı Gerekçesi ve Kapsamı
Bölge İçi Gelişmişlik Farklarının Azaltılması Mali Destek Programı (BİG)	2014	2019	Ajans eliyle	-
Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı	2011	2020	Ajans eliyle	-

Ek-G Kaynak Verimliliği Faaliyetleri

No	Faaliyet Adı	Faaliyetin Açıklaması	Tahmini Bütçe (TL)	Faaliyet Takvimi
1	Verimlilik Konferansları	Ticaret ve Sanayi Odaları ve Organize Sanayi Bölgeleri işbirliğinde firmaların büyüme performanslarının artırılmasına yönelik önerilerin sunulması, iyi uygulama örneklerinin paylaşılması ve sektörel verimlilik uygulamalarına yönelik yol haritalarının değerlendirilmesi amacıyla il bazlı konferanslar gerçekleştirilecektir.	60.000,00	2022/1-2023/2
2	Verimlilik Eğitimleri	TR63 Bölgesi'nde yer alan işletmelerin verimlilik kapasitelerini geliştirmek amacıyla üretim, kurumsal kapasite, teknoloji vb. alanlarda verimlilik eğitimleri gerçekleştirilecektir.	100.000,00	2022/1-2023/2

